

USTAWA
z dnia
o systemie ubezpieczeń społecznych

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1

Ubezpieczenia społeczne obejmują:

- 1) ubezpieczenie emerytalne,
- 2) ubezpieczenia rentowe,
- 3) ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej „ubezpieczeniem chorobowym”,
- 4) ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej „ubezpieczeniem wypadkowym”.

Art. 2

1. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, zwana dalej „ustawą”, określa:
 - 1) zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym,
 - 2) zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru,
 - 3) zasady, tryb i terminy:
 - a) zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych,
 - b) prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek,
 - c) rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego,
 - d) opłacania składek na ubezpieczenia społeczne,
 - 4) zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek,
 - 5) zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
 - 6) organizację, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
 - 7) zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej oraz zasady zarządzania tym funduszem,
 - 8) kontrolę wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

2. Rodzaje świadczeń z ubezpieczeń społecznych, warunki nabywania do nich prawa oraz zasady i tryb ich przyznawania, określają odrębne przepisy.
3. Wypłatność świadczeń z ubezpieczeń społecznych gwarantowana jest przez państwo,

Art. 3

1. Zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych określone ustawą wykonują:
 - 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „Zakładem”,
 - 2) otwarte fundusze emerytalne, określone w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
 - 3) zakłady emerytalne, określone w ustawie o zakładach emerytalnych,
 - 4) płatnicy składek.
2. Zadania związane z ustalaniem prawa i wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego płatnicy składek wykonują odpłatnie. Wynagrodzenia płatników składek określa się jako procent kwoty świadczeń. Wysokość stopy procentowej oraz tryb rozliczenia tego wynagrodzenia określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Pozostałe zadania z ubezpieczeń społecznych płatnicy składek są zobowiązani wykonywać nieodpłatnie.
3. Zakres zadań z ubezpieczeń społecznych wykonywany przez otwarte fundusze emerytalne i zakłady emerytalne określa ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawa o zakładach emerytalnych.

Art. 4

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) ubezpieczeni – osoby fizyczne podlegające chociaż jednemu z ubezpieczeń społecznych, o których mowa w Art. 1,
- 2) płatnik składek:
 - a) pracodawca, w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy w stosunku do pracowników oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi,
 - b) ubezpieczony wyłącznie zobowiązany do opłacenia składek na własne ubezpieczenie,
 - c) Kancelarie Sejmu i Senatu w stosunku do posłów i senatorów,
 - d) duchowni diecezjalni albo przełożeni domów zakonnych lub klasztorów za członków swych zakonów,
 - e) Ministerstwo Obrony Narodowej w stosunku do:
 - osób odbywających zasadniczą służbę wojskową lub zastępcze formy tej służby,
 - żołnierzy zawodowych,
 - f) Komenda Główna Policji w stosunku do funkcjonariuszy Policji,
 - g) Komenda Główna Służby Granicznej w stosunku do funkcjonariuszy Straży Granicznej

- h) Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej w stosunku do funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej,
 - i) organy podległe Ministrowi Sprawiedliwości w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej,
 - j) ośrodki pomocy społecznej - w stosunku do osób pobierających zasiłki stałe lub gwarantowane zasiłki okresowe z pomocy społecznej,
 - k) Urząd Ochrony Państwa w stosunku do funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa,
 - l) powiatowe urzędy pracy w stosunku do osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych lub stypendium,
 - m) Zakład - w stosunku do osób przebywających na urlopach wychowawczych.
- 3) składki - składki na ubezpieczenia społeczne osób wymienionych w pkt 1,
 - 4) zasiłki - zasiłki i świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego oraz ubezpieczenia wypadkowego,
 - 5) deklaracja rozliczeniowa - zestawienie informacji o należnych składkach na fundusze, na które składki pobiera Zakład, kwot rozliczanych w ciężar składek oraz kwot należnych do zapłaty,
 - 6) raport roczny - zestaw informacji o przebiegu ubezpieczenia oraz przekazanych składkach przekazywany przez płatnika składek ubezpieczonemu za dany rok kalendarzowy,
 - 7) imienny raport miesięczny - zestaw informacji o osobie podlegającej ubezpieczeniom społecznym przedkładany Zakładowi przez płatnika składek za dany miesiąc kalendarzowy,
 - 8) konto ubezpieczonego - konto, na którym ewidencjonowana jest kwota zapłaconych i zwaloryzowanych składek oraz informacje dotyczące przebiegu ubezpieczenia danego ubezpieczonego,
 - 9) konto płatnika - konto, na którym ewidencjonowana jest kwota zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne oraz innych składek danego płatnika zbieranych przez Zakład, kwoty zapłaconych składek, stan rozliczeń oraz inne informacje dotyczące płatnika składek,
 - 10) przychód - przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych przyjmowane do ustalania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy osiągnięte z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, członkostwa w spółdzielni, służby, wykonywania działalności twórczej, wykonywania mandatu posła lub senatora, pobierania zasiłku i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym również na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz w zakresie wykonywania wolnego zawodu, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności,
 - 11) otwarty fundusz emerytalny - fundusz wybrany przez ubezpieczonego spośród funduszy emerytalnych, o których mowa w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
 - 12) zakład emerytalny - wybrany przez ubezpieczonego zakład emerytalny, wypłacający emeryturę dożywotnią, działający na podstawie ustawy o zakładach emerytalnych.

Art. 5

1. Ubezpieczenie społeczne rolników, o ile nie podlegają oni obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie ustawy, regulują odrębne przepisy.
2. Nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie obywatele państw

obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Rozdział 2

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym

Art. 6

1. Obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem Art. 8, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są:
 - 1) pracownikami,
 - 2) osobami wykonującymi pracę nakładczą,
 - 3) członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych, zwanymi dalej „członkami spółdzielni”,
 - 4) osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi,
 - 5) osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi,
 - 6) posłami i senatorami pobierającymi uposażenie, zwanymi dalej „posłami i senatorami”,
 - 7) osobami pobierającymi stypendium sportowe, zwanymi dalej „stypendystami sportowymi”,
 - 8) osobami wykonującymi odpłatnie pracę w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
 - 9) osobami pobierającymi zasiłek dla bezrobotnych oraz absolwentami pobierającymi stypendium w okresie skierowania przez powiatowy urząd pracy na szkolenie lub odbycie stażu, zwanymi dalej „bezrobotnymi”,
 - 10) duchownymi,
 - 11) osobami odbywającymi zasadniczą służbę wojskową,
 - 12) osobami odbywającymi zastępcze formy służby wojskowej,
 - 13) żołnierzami zawodowymi,
 - 14) funkcjonariuszami Policji,
 - 15) funkcjonariuszami Urzędu Ochrony Państwa,
 - 16) funkcjonariuszami Straży Granicznej,
 - 17) funkcjonariuszami Państwowej Straży Pożarnej,
 - 18) funkcjonariuszami Służby Więziennej,
 - 19) osobami przebywającymi na urloпах wychowawczych według zasad wynikających z przepisów Kodeksu pracy.
2. Zasady podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym osób pobierających zasiłek stały lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej, w tym osób opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki regulują, z zastrzeżeniem Art. 11, odrębne przepisy.

Art. 7

Dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają:

- 1) małżonkowie pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach specjalnych za granicą, w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą,
- 2) osoby, które z powodu stanu zdrowia członka rodziny wymagającego stałej opieki oraz pielęgnacji lub pomocy w czynnościach samoobsługowych, nie podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1,
- 3) obywatele polscy wykonujący pracę za granicą u podmiotów zagranicznych oraz obywatele polscy wykonujący pracę u podmiotów zagranicznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli podmioty te nie posiadają w Polsce swojej siedziby ani przedstawicielstwa,
- 4) studenci, alumni seminariów duchownych, nowicjusze, postulanci i junioryści,
- 5) uczestnicy dziennych studiów doktoranckich.

Art. 8

1. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 10 - dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca.
3. Za osobę wykonującą pracę nakładczą uważa się osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę nakładczą.
4. Za członka spółdzielni uważa się członka spółdzielni, który ma obowiązek wykonywania pracy na rzecz spółdzielni na innej podstawie niż stosunek pracy.
5. Na równi z członkiem spółdzielni, o którym mowa w ust. 4, traktuje się pozostałe osoby, które mają obowiązek wykonywania pracy na rzecz spółdzielni na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli są wynagradzane według zasad obowiązujących członków spółdzielni.
6. Za osobę prowadzącą działalność pozarolniczą uważa się:
 - 1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych,
 - 2) twórcę i artystę,
 - 3) osobę wykonującą wolny zawód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.
7. Za twórcę, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, uważa się osobę, która tworzy oryginalne dzieła w zakresie: literatury pięknej, sztuk plastycznych, muzyki, fotografii, choreografii i lutnictwa artystycznego oraz sztuki ludowej, będące przedmiotem prawa autorskiego.
8. Za artystę, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, uważa się osobę wykonującą zarobkowo działalność artystyczną w dziedzinie aktorskiej, estradowej, tanecznej, cyrkowej, lub w dziedzinie dyrygentury, wokalistyki, instrumentalistyki oraz w dziedzinie produkcji filmowej: reżyserów, scenarzystów, operatorów obrazu i dźwięku, montażyistów i kaskaderów.

9. Uznawanie działalności za twórczą lub artystyczną i ustalenie daty jej rozpoczęcia następuje w formie decyzji Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, działającej przy ministrze właściwym do spraw kultury.
10. Za osobę współpracującą, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające osób prowadzących pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorców, o ile pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracującego przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia z wyjątkiem osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego młodocianych.
11. Za stypendystę sportowego uważa się osobę pobierającą stypendium sportowe po ukończeniu 15 roku życia.
12. Za duchownego uważa się duchownego Kościoła Katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych, z wyjątkiem alumnów seminariów duchownych, nowicjuszków, postulatów i juniorystów, którzy nie ukończyli 25 roku życia.
13. Za członka rodziny wymagającego stałej opieki oraz pielęgnacji lub pomocy w czynnościach samoobsługowych uważa się osobę spełniającą warunki przewidziane do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego, określonego w odrębnych przepisach.
14. Na równi z zatrudnieniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej uważa się zatrudnienie obywateli polskich za granicą w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych misjach lub misjach specjalnych, a także w innych polskich placówkach, instytucjach lub przedsiębiorstwach, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.
15. Za osobę w stosunku służby należy uważać żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy:
 - 1) Policji Państwowej,
 - 2) Urzędu Ochrony Państwa,
 - 3) Straży Granicznej,
 - 4) Państwowej Straży Pożarnej oraz
 - 5) Służby Więziennej.

Art. 9

1. Osoby, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 oraz 12 – 19, z uwzględnieniem ust. 5, spełniające jednocześnie warunki do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni lub służby. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów.
2. Osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt 2, oraz 4 - 7 i 10, jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona być dobrowolnie, na swój wniosek objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostających, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmienić tytuł obowiązkowych ubezpieczeń.

3. Osoby, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 oraz 13 – 18, mające ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.
4. Osoby, o których mowa w Art. 6, nie wymienione w ust. 3, mające ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.
5. Osoby, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt 19 podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli nie mają ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie mają innych tytułów rodzących obowiązki ubezpieczeń społecznych.
6. Duchowni podlegający jednocześnie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej opłacają składkę z tytułu prowadzenia tej działalności.

Art. 10

Osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi mogą po ustaniu tych ubezpieczeń kontynuować je dobrowolnie przez okres, który łącznie nie przekracza 8 lat.

Art. 11

1. Osoby, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt 11, 13 – 19, w ust. 2 oraz w Art. 10, podlegają wyłącznie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.
2. Do osób, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt 10 nie stosuje się Art. 23 ust. 3.

Art. 12

1. Obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w Art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12.
2. Dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w Art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5 oraz 8 i 10.

Art. 13

1. Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają, z zastrzeżeniem ust. 2, osoby podlegające ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu.
2. Nie podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu bezrobotni pobierający zasiłek dla bezrobotnych oraz osoby, o których mowa w Art. 6 pkt. 2, 4, 11 i 13 – 19, art. 7 i Art. 10.

Art. 14

Obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu lub wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach:

- 1) pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy, do dnia zakończenia trwania tego stosunku,
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy – od dnia oznaczonego w odpowiedniej umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania, do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy,

- 3) członkowie spółdzielni – od dnia zaistnienia obowiązku wykonywania pracy na rzecz spółdzielni, do dnia wygaśnięcia tego obowiązku,
- 4) osoby prowadzące działalność pozarolniczą – od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności, do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności,
- 5) osoby współpracujące – od dnia rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu działalności pozarolniczej lub wykonywaniu umowy agencyjnej albo umowy zlecenia, do dnia zakończenia tej współpracy,
- 6) posłowie i senatorowie – od dnia nabycia prawa do uposażenia, do dnia utraty tego prawa,
- 7) stypendyści sportowi – od dnia spełnienia warunków, o których mowa w Art. 8 ust. 11, do dnia zaprzestania spełniania tych warunków,
- 8) osoby wykonujące odpłatnie pracę w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania – od dnia rozpoczęcia wykonywania pracy, do dnia zakończenia wykonywania tej pracy,
- 9) bezrobotni – od dnia nabycia prawa do zasiłku lub stypendium, do dnia utraty prawa do nich,
- 10) duchowni – od dnia przyjęcia do stanu duchownego, do dnia wystąpienia,
- 11) osoby odbywające zasadniczą służbę wojskową oraz zastępcze formy służby wojskowej – od dnia powołania lub skierowania do tej służby, do dnia zwolnienia z tej służby,
- 12) osoby, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt 13 – 18, od dnia nawiązania stosunku służbowego, do dnia zwolnienia ze służby,
- 13) osoby pozostające na urlopach wychowawczych – od dnia spełnienia warunków, o których mowa w art.9 ust. 5, do dnia zaprzestania spełniania tych warunków,
- 14) twórcy i artyści – od dnia wskazanego w decyzji Komisji, o której mowa w art. 8 pkt 9.

Art. 15

- 1 Objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowymi następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony.
2. Dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe ustają:
 - 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony,
 - 2) z powodu nie opłacenia składek na te ubezpieczenia należnych za jeden pełny miesiąc. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek zainteresowanego, Zakład może przywrócić termin do opłacenia składki,
 - 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.
3. Nie uważa się za okres nie opłacania składek, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, okresu pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną, a także zasiłków.

Rozdział 3

Zasady ustalania składki na ubezpieczenia społeczne

Art. 16

1. Wysokości składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe wyrażone są w formie stopy procentowej i są jednakowe dla wszystkich ubezpieczonych,
2. Stopa procentowa składek na ubezpieczenie wypadkowe jest zróżnicowana dla poszczególnych płatników składek i ustalana jest w zależności od poziomu zagrożeń zawodowych i skutków tych zagrożeń.

Art. 17

1. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe:
 - 1) pracowników,
 - 2) osób wykonujących pracę nakładczą,
 - 3) członków spółdzielni,
 - 4) zleceniobiorców,
 - 5) posłów i senatorów,
 - 6) stypendystów sportowych,
 - 7) osób wykonujących odpłatnie pracę w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
 - 8) osób współpracujących,
 - 9) żołnierzy zawodowych,
 - 10) funkcjonariuszy Policji,
 - 11) funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa,
 - 12) funkcjonariuszy Straży Granicznej,
 - 13) funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej,
 - 14) funkcjonariuszy Służby Więziennej,finansują, z własnych środków, w równych częściach, ubezpieczeni i płatnicy składek.
2. Składki na ubezpieczenie chorobowe podlegających temu ubezpieczeniu osób wymienionych w ust. 1 pkt 1 – 4 oraz 6 – 8 finansują w całości, z własnych środków, sami ubezpieczeni.
3. Składki na ubezpieczenie wypadkowe osób wymienionych w ust. 1 pkt 1 – 8 oraz bezrobotnych pobierających stypendium finansują w całości, z własnych środków, płatnicy składek.
4. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe podlegającym tym ubezpieczeniom lub niektórym z nich:
 - 1) osób prowadzących pozarolniczą działalność,
 - 2) osób, o których mowa w art. 7 i 10,finansują w całości z własnych środków sami ubezpieczeni.
5. Składki na ubezpieczenia osób odbywających zasadniczą służbę wojskową oraz odbywających zastępcze formy służby wojskowej oraz składki na ubezpieczenie

chorobowe osób odbywających zastępcze formy służby wojskowej finansuje w całości minister właściwy do spraw obrony narodowej, ze środków będących w jego dyspozycji.

6. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób pobierających zasiłek stały lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej finansują w całości ośrodki pomocy społecznej ze środków będących w ich dyspozycji.
7. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urloпах wychowawczych finansuje w całości budżet państwa.
8. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bezrobotnych finansują w całości powiatowe urzędy pracy z funduszu pracy.
9. Składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe osób, o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt. 10 finansują:
 - 1) duchowni – w wysokości 20% składki, oraz Fundusz Kościelny – w wysokości 80% składki,
 - 2) Fundusz Kościelny – w wysokości 100% składki za członków zakonów kontemplacyjnych-klauzurowych, misjonarzy w okresach pracy na terenach misyjnych.

Art. 18

1. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe, za ubezpieczonych, o których mowa w Art. 17 ust. 1 – 3 i 6 – 9, obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek.
2. Płatnicy składek, o których mowa w ust. 1, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych, przekazują do Zakładu.
3. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, nie wymienieni w ust. 1, ubezpieczeni sami obliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu.

Art. 19

1. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1 – 3, 8 oraz pkt 13 – 18 stanowi przychód, z zastrzeżeniem ust. 2 i 10.
2. W podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 – 3, nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków.
3. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z ust. 1, jeżeli w umowie agencyjnej lub umowie zlecenia określono odpłatność za wykonywanie kwotowo albo w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej.
4. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe:

- 1) posłów i senatorów - stanowi kwota uposażenia,
- 2) stypendystów sportowych - stanowi kwota stypendium,
- 3) bezrobotnych – stanowi kwota zasiłku lub stypendium,
- 4) ubezpieczonych odbywających zasadniczą służbę wojskową i zastępcze formy służby wojskowej oraz duchownych – stanowi kwota najniższego wynagrodzenia ustalone przez ministra właściwego do spraw pracy, na podstawie art. 77⁴ Kodeksu pracy, zwana dalej „kwotą najniższego wynagrodzenia”,

- łącznie z kosztami uzyskania i kwotą podatku, o których mowa w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych.

5. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób pobierających zasiłek stały lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej oraz osób przebywających na urlopie wychowawczym, stanowi kwota najniższego wynagrodzenia, łącznie z kosztami uzyskania i kwotą podatku, o których mowa w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych.
6. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 10 oraz ubezpieczonych podlegających dobrowolnie temu ubezpieczeniu, stanowi zadeklarowany dochód, nie niższy niż kwota najniższego wynagrodzenia, z zastrzeżeniem ust. 2, 7 i 8.
7. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 stanowi zadeklarowany dochód nie niższy niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Składka w nowej wysokości obowiązuje od trzeciego miesiąca następnego kwartału.
8. Za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie lub ustanie ubezpieczeń emerytalnego i rentowych i trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu.
9. Zasady zmniejszenia najniższej podstawy wymiaru składek, o których mowa w ust. 8, stosuje się odpowiednio w przypadku pobierania przez część miesiąca zasiłków.
10. Na wniosek ubezpieczonych o których mowa w Art. 6 ust. 1 pkt. 10 podstawa wymiaru może być wyższa niż określona w ust. 4 pkt 4. Składkę od zadeklarowanego dochodu w części przewyższającej kwotę najniższego wynagrodzenia finansują duchowni, instytucje diecezjalne lub zakonne.
11. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych misjach specjalnych za granicą stanowi kwota równoważna kwocie ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy przysługującego na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 20

1. Roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne oraz ubezpieczenia rentowe osób, o których mowa w art. 6, 7 i 10, w danym roku kalendarzowym nie

może być wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, ustawie o prowizorium budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone – z zastrzeżeniem ust. 2 i 9.

2. Jeżeli brak jest podstaw, o których mowa w ust. 1, dla ustalenia przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej wynagrodzenie to ustala się na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z trzeciego kwartału roku poprzedniego.
3. Do osiągnięcia kwoty, o której mowa w ust.1, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oblicza się i przekazuje do Zakładu od podstawy wymiaru ustalonej zgodnie z art. 19. Od nadwyżki ponad kwotę, o której mowa w ust. 1, nie pobiera się składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.
4. W przypadku, gdy osoba o której mowa w ust. 1, objęta jest ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o osiągnięciu kwoty o której mowa w ust. 1, Zakład informuje niezwłocznie płatników składek i tę osobę za pośrednictwem płatników składek.
5. W przypadku, gdy do opłacania składek za osobę, o której mowa w ust. 1, zobowiązany jest płatnik oraz z innego tytułu sam ubezpieczony, ubezpieczony po przekroczeniu rocznej podstawy wymiaru składek może złożyć oświadczenie o zaprzestaniu potrącania składek, zawiadamiając o tym Zakład. Za skutki błędnego oświadczenia odpowiada ubezpieczony.
6. Zakład dokonuje na bieżąco sprawdzenia wysokości rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Jeżeli roczna podstawa wymiaru składek została przekroczona w stosunku do kwoty, o której mowa w ust. 1, Zakład zwraca składki obliczone i przekazane od nadwyżki ponad tę kwotę. Nie dokonuje się zwrotów składek przekazanych do otwartych funduszy emerytalnych.
7. Okres nie opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o której mowa w ust. 1, traktuje się jak okres ubezpieczenia w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS.
8. Przepis ust. 7 stosuje się odpowiednio do osób których podleganie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w myśl postanowień art. 14 oraz art. 15 ust. 2 w danym roku kalendarzowym ustało po opłaceniu składek od rocznej postawy wymiaru, o której mowa w ust.1.
9. Przepisu ust. 8 nie stosuje się przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniom chorobowym i wypadkowym.
10. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" do końca poprzedniego roku kalendarzowego w drodze obwieszczenia kwotę ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składki, o której mowa w ust.1.
11. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa, w drodze rozporządzenia, terminy składania deklaracji i sposobu rozliczania składek osób, o

których mowa w art. 19 ust. 10.

Art. 21

1. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 20 ust. 1.

Art. 22

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składki z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 20 ust. 1.

Art. 23

1. Stopy procentowe składek wynoszą:
 - 1) 19,52% podstawy wymiaru - na ubezpieczenie emerytalne, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4,
 - 2) 13% podstawy wymiaru na ubezpieczenia rentowe,
 - 3) 2,45% podstawy wymiaru - na ubezpieczenie chorobowe,
 - 4) od 0,81% do 8,12% podstawy wymiaru - na ubezpieczenie wypadkowe.
2. Wysokość stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe, dla każdego płatnika składek, określa na okres nie dłuższy niż trzy lata, w formie decyzji Zakład. Zasady różnicowania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe określają przepisy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
3. Część składek na ubezpieczenie emerytalne pochodząca ze składki ubezpieczonego, wynosząca 7,3% podstawy wymiaru składki odprowadzana jest przez Zakład do wybranego przez ubezpieczonego otwartego funduszu emerytalnego, z uwzględnieniem art. 101.
4. Część składek na ubezpieczenie emerytalne, wynosząca 1% podstawy wymiaru składki odprowadzana jest przez Zakład do FRD z uwzględnieniem Art. 109 ust.2.

Art. 24

1. Od nie opłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę na zasadach i w wysokości określonych w przepisach ustawy – Ordynacja podatkowa.
2. Wyegzekwowane odsetki od części składki na ubezpieczenie emerytalne, o której mowa w Art. 23 ust. 3 są odprowadzane do wybranego przez ubezpieczonego otwartego funduszu emerytalnego.

Art. 25

1. W razie nieopłacenia składek lub opłacenia ich w zaniżonej wysokości, Zakład może wymierzyć płatnikowi składek dodatkową opłatę do wysokości 100% nieopłaconych składek. Od decyzji w sprawie wymierzenia dodatkowej opłaty przysługuje odwołanie do sądu, według zasad określonych w Art. 85.
2. Składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne i dodatkowa opłata, zwane dalej „należnościami z tytułu składek”, nie opłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.
3. Należności z tytułu składek podlegają zaspokojeniu w drodze postępowania egzekucyjnego w administracji przed innymi wierzytelnościami, z wyjątkiem: kosztów egzekucyjnych, należności za pracę, należności alimentacyjnych oraz rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, jak również kosztów ostatniej choroby i kosztów pogrzebu dłużnika, w wysokości odpowiadającej miejscowym zwyczajom.
4. Roszczenia z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust. 5, po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne.
5. Bieg przedawnienia przerywa odroczenie terminu opłacenia należności z tytułu składek, rozłożenie spłaty tych należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia tych należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik.
6. Bieg przedawnienia terminów określonych w ust. 4 i ust. 5 ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy.
7. Zwrotu od Zakładu nienależnie opłaconych składek nie można dochodzić, jeżeli od daty ich opłacenia upłynęło 5 lat.
8. Nienależnie opłacone składki do otwartego funduszu emerytalnego podlegają zaliczeniu na poczet przyszłej składki.
9. Odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne oraz dodatkowa opłata finansowane są w całości z własnych środków przez płatnika składek.

Art. 26

Należności z tytułu składek są wyłączone z postępowania układowego, określonego prawem o postępowaniu układowym.

Art. 27

1. Zakład ma prawo do występowania z wnioskiem o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości dłużnika zalegającego z opłatą należności z tytułu składek.
2. Wystawione przez Zakład dokumenty stwierdzające istnienie należności z tytułu składek oraz jego wysokość, są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej stanowiącej własność zobowiązanego. Jeżeli nieruchomość nie posiada księgi

wieczyste, zabezpieczenie jest dokonywane przez złożenie tych dokumentów do zbioru dokumentów.

3. Należności z tytułu składek są zabezpieczane hipoteką ustawową na wszystkich nieruchomościach dłużnika. Hipoteka powstaje z dniem wydania przez Zakład decyzji określającej wysokość należności z tytułu składek.
4. Do hipoteki, o której mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa dotyczące hipoteki ustawowej.

Art. 28

1. Roszczenia z tytułu składek są zabezpieczane ustawowym prawem zastawu na ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika.
2. Do zastawu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa, dotyczące zastawów skarbowych.
3. Wypis z rejestru zastawów, o którym mowa w art. 46 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa, wydawany jest na wniosek Zakładu nieodpłatnie.

Art. 29

1. Należności z tytułu składek mogą być umarzone w całości lub w części przez Zakład z uwzględnieniem ust. 2 – 4.
2. Należności z tytułu składek mogą być umarzone tylko w przypadku ich całkowitej nieściągalności.
3. Całkowita nieściągalność, o której mowa w ust. 2, zachodzi gdy:
 - 1) dłużnik zmarł nie pozostawiając żadnego majątku lub pozostawił ruchomości nie podlegające egzekucji na podstawie odrębnych przepisów albo pozostawił przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty stanowiącej trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia i jednocześnie nie ma możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie,
 - 2) sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika lub umorzył postępowanie upadłościowe z przyczyn, o których mowa w art. 13 oraz w art. 218 § 1 pkt 1 z uwzględnieniem § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe,
 - 3) w przypadku dłużników - osób prawnych, gdy nastąpiło wykreślenie dłużnika z właściwego rejestru osób prawnych, przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność oraz braku możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie,
 - 4) nie nastąpiło zaspokojenie należności w zakończonym postępowaniu likwidacyjnym,
 - 5) całkowitą nieściągalność stwierdził urząd skarbowy, właściwy do prowadzenia postępowania egzekucyjnego,

- 6) jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyskuje się kwot przekraczających koszty egzekucji.

Art. 30

1. Ze względów gospodarczych lub innych przyczyn zasługujących na uwzględnienie, Zakład może na wniosek dłużnika odroczyć termin płatności należności oraz rozłożyć należność na raty, uwzględniając możliwości płatnicze dłużnika oraz stan finansów ubezpieczeń społecznych. Odroczenie terminu płatności może dotyczyć jedynie należności finansowanej przez płatnika składek.
2. Od należności z tytułu składek, które rozłożono na raty, nie nalicza się odsetek za zwłokę począwszy od daty wpływu wniosku o udzielenie tych ulg.
4. Jeżeli dłużnik nie spłaci w terminie ustalonych przez Zakład rat, pozostała kwota staje się natychmiast wymagana wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi na zasadach określonych w ustawie – Ordynacja podatkowa.

Art. 31

Do składek finansowanych przez ubezpieczonych nie będących płatnikami składek nie stosuje się art. 26 ust. 4 – 6, art. 30 i 31.

Art. 32

Do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio: art. 26, art. 29 §1 i 2, art. 33 §1-4 i §6-7, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1 i 3, art. 60 §1, art. 61 §1, art. 62, art. 72 §1 pkt 1, art. 74 §1 pkt 1, art. 75 §1, art. 76 § 1 pkt 1 lit. c) i e) oraz § 2 i 3, art. 77 § 1, §2 pkt 1 i 2 i § 4, art. 91, art. 93 §1-3, art. 94, art. 97 §1, art. 98 § 1, §2 pkt 1-2 i 4-5 oraz § 3, art. 100 § 1, art. 101 §1 i 3, art. 105 §1-3, art. 106 §1 i 2, art. 107 § 1 i 2 pkt 2 i 4, art. 108 §1 i 3, art. 110 § 1 i 2 pkt 2, art. 111 § 1-4 i § 5 pkt 1, art. 112 § 1-4, §5 pkt 2 i § 6-9, art. 113 oraz art. 115-119 ustawy – Ordynacja podatkowa.

Art. 33

Do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na ubezpieczenia zdrowotne oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, postanowień karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się postanowienia dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Rozdział 4

Zgłoszenia do ubezpieczenia oraz prowadzenie kont i rejestrów oraz zasady rozliczania składek i zasiłków

Art. 34

1. Zakład prowadzi:
 - 1) konta ubezpieczonych, z których każde jest oznaczone numerem ewidencyjnym nadanym osobie ubezpieczonej przez Rządowe Centrum Informatyczne Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (RCI PESEL),
 - 2) konta płatnika składek, oznaczone numerem identyfikacji podatkowej NIP nadanym przez Urząd Skarbowy,
 - 3) Centralny Rejestr Ubezpieczonych,
 - 4) Centralny Rejestr Płatników Składek,
 - 5) Centralny Rejestr członków otwartych funduszy emerytalnych,
 - 6) Centralny Rejestr otrzymujących emerytury z zakładów emerytalnych,
 - 7) inne rejestry niezbędne do realizacji zadań określonych odrębnymi przepisami.
2. Jeżeli osoba ubezpieczona, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nie posiada numeru PESEL, nie podała go lub podany numer budzi wątpliwości co do jego prawidłowości, konto ubezpieczonego oznacza się numerem NIP lub innym numerem, który zapewnia prawidłową identyfikację.
3. Postanowienia ust. 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, z tym że ich konta w podanych przypadkach oznacza się: numerem z krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON) lub innym numerem, który zapewnia prawidłową identyfikację.
4. Zakład jest uprawniony do nieodpłatnego korzystania z:
 - 1) Centralnej Bazy Danych RCI PESEL,
 - 2) danych zgromadzonych w Krajowej Ewidencji Podatników na zasadach przewidzianych w ustawie o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników,
 - 3) danych zgromadzonych w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), prowadzonym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 35

1. Zakład zapewnia rzetelność i kompletność informacji gromadzonych na kontach ubezpieczonych i na kontach płatników składek w sposób uregulowany niniejszą ustawą.
2. Informacje zawarte na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej, które przekazane zostały w postaci dokumentu pisemnego albo elektronicznego, są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych.
3. Do informacji zawartych na kontach ubezpieczonych i kontach płatników składek oraz danych źródłowych będących podstawą zapisów na tych kontach stosuje się przepisy o ochronie danych osobowych.
4. Wykorzystywanie danych osobowych i innych informacji zgromadzonych na kontach ubezpieczonych dopuszczalne jest jedynie w przypadkach określonych w ustawie.

Art. 36

1. Ubezpieczeni i płatnicy składek są zobowiązani podawać nadane im numery, o których mowa w Art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2, na wszystkich dokumentach związanych z ubezpieczeniami społecznymi, w tym z rozliczaniem i opłacaniem składek oraz przyznawaniem i wypłatą świadczeń określonych odrębnymi przepisami.
2. Ubezpieczeni i płatnicy składek obowiązani są współdziałać z Zakładem w celu zapewnienia prawdziwości i kompletności dotyczących ich informacji, zawartych na kontach ubezpieczonych i na kontach płatników składek.

Art. 37

1. Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych.
2. Obowiązek imiennego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1 – 4, 6 – 9, 11 – 18 i ust. 2, duchownych będących członkami zakonów lub klasztorów oraz osób współpracujących, o których mowa w art. 8 ust. 10, należy do płatnika składek.
3. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, 10 i 19, z zastrzeżeniem ust. 2, należy do tych osób.
4. Zgłoszeń, o których mowa w ust. 2 i 3, dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Osoby, które obejmowane są ubezpieczeniami społecznymi na zasadach dobrowolności, zgłaszają wniosek o objęcie ubezpieczeniem w terminie przez nie wybranym, z tym że osoby które zamierzają kontynuować ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zgłaszają wniosek w terminie 30 dni od ustania obowiązku ubezpieczeń społecznych.
6. Zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, o których mowa w ust. 2, 3 i 5, dokonuje się w jednostce organizacyjnej Zakładu właściwej dla siedziby płatnika składek, a w odniesieniu do osób obejmowanych ubezpieczeniami społecznymi na ich wniosek - w jednostce organizacyjnej Zakładu właściwej według miejsca ich zamieszkania w kraju.

Art. 38

W przypadku nie dokonania zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w myśl art. 37 ust. 2 – 4, zgłoszenia dokonuje z urzędu Zakład.

Art. 39

1. W razie sporu dotyczącego obowiązku ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzję osobie zainteresowanej oraz płatnikowi składek .
2. Zakład wydaje również decyzję o objęciu ubezpieczeniami społecznymi, w razie gdy zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych nastąpiło przez Zakład.

Art. 40

1. Nie później niż w terminie, o którym mowa w Art. 37 ust. 4, ubezpieczony jest zobowiązany do zawarcia umowy z otwartym funduszem emerytalnym, z zastrzeżeniem art. 11 ust. 2 i art. 101.
2. Jeżeli ubezpieczony nie dopełni obowiązku określonego w ust. 1, Zakład wzywa ubezpieczonego na piśmie do zawarcia umowy z otwartym funduszem emerytalnym w terminie 30 dni, z zastrzeżeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu uzyska on członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym określonym w wyniku losowania.
3. Zakład przeprowadza losowanie, o którym mowa w ust. 2, w ostatnim dniu roboczym każdego kwartału kalendarzowego, przy czym liczba ubezpieczonych uzyskujących członkostwo w poszczególnych otwartych funduszach, określanych w wyniku losowania, powinna być proporcjonalna do liczby członków tych funduszy na koniec kwartału poprzedzającego kwartał, w którym przeprowadzane jest losowanie.
4. Do dnia przeprowadzenia losowania o którym mowa w ust. 2 i 3, część składki, o której mowa w Art. 23 ust. 4, jest zdeponowana na odrębnym rachunku prowadzonym przez Zakład. Nominalną wartość składki przekazuje się na rachunek ubezpieczonego w wylosowanym otwartym funduszu emerytalnym.
5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeprowadzania przez Zakład losowania, o którym mowa w ust. 2.

Art. 41

1. Na koncie ubezpieczonego gromadzi się informacje o wysokości wpłaconych składek na ubezpieczenie po odprowadzeniu składki na otwarty fundusz emerytalny, o którym mowa w Art. 23 ust. 4.
2. Na koncie rejestruje się ponadto inne dane niezbędne dla realizacji zadań Zakładu, a w szczególności:
 - 1) o przebiegu ubezpieczenia, w tym o okresach opłacania i o podstawie wymiaru składek, o okresach pobierania i wysokości zasiłków: chorobowego, opiekuńczego, macierzyńskiego, wyrównawczego, świadczenia rehabilitacyjnego, o okresach urlopu bezpłatnego i wychowawczego oraz o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy i o okresach rehabilitacji,
 - 2) o członkostwie w otwartych funduszach emerytalnych,
 - 3) o wysokości i terminach przekazywania składek do otwartego funduszu emerytalnego,
 - 4) o faktach pozaubezpieczeniowych, mających wpływ na prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i ich wysokość,
 - 5) o wysokości emerytury dożywotniej wypłacanej przez zakład emerytalny,
 - 6) informacje niezbędne do realizacji przez Zakład zadań zleconych odrębnymi przepisami.
3. W Centralnym Rejestrze Ubezpieczonych poza informacjami dotyczącymi miejsc prowadzenia konta ubezpieczonego oraz informacji umożliwiającymi zarządzanie Centralnym Rejestrem Ubezpieczonych oraz innymi rejestrami prowadzonymi przez Zakład, nie mogą znajdować się żadne informacje, które by nie wynikały z kont.

Szczegółowy zakres informacji zawartych w Centralnym Rejestrze Ubezpieczonych określi minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze rozporządzenia.

Art. 42

1. Płatnik składek przekazuje do Zakładu imienne raporty miesięczne, po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w terminie ustalonym dla rozliczania składek.
2. Jeżeli obowiązek ubezpieczeń społecznych wygaś w ciągu miesiąca kalendarzowego, płatnik składek przekazuje do Zakładu raport, o którym mowa w ust. 1, za okres ubezpieczenia w danym miesiącu, w terminie 7 dni od zaistnienia tego faktu.
3. W każdym przypadku, gdy po złożeniu imiennego raportu miesięcznego płatnik składek dokonał na rzecz ubezpieczonego wypłaty należności, wynikających z decyzji, o których mowa w art. 39, za okres którego raport dotyczył, jest obowiązany przekazać do Zakładu – w terminie 7 dni od wypłaty - imienny raport miesięczny korygujący. Raport korygujący płatnik składek przekazuje również w przypadku ustalenia przez Zakład w drodze kontroli nieprawidłowości w opłacaniu składek lub ustalaniu podstawy wymiaru składek. Raport korygujący w tym przypadku przedkładany jest w terminie jednego miesiąca od dokonania wypłaty lub otrzymania ustaleń kontroli.
4. Kopię imiennego raportu miesięcznego płatnik składek przekazuje ubezpieczonemu w celu weryfikacji zawartych w nim informacji.
5. Ubezpieczony zgłasza na piśmie lub do protokołu do płatnika składek wniosek o sprostowanie informacji zawartych w imiennym raporcie miesięcznym w terminie 3 miesięcy od otrzymania jego kopii, jeżeli – jego zdaniem – nie są one zgodne ze stanem faktycznym. O fakcie tym informuje Zakład. W razie nie uwzględnienia przez płatnika składek reklamacji w terminie jednego miesiąca od daty jej wpływu, Zakład po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego wydaje decyzję.
6. Jeżeli ubezpieczony nie zakwestionuje informacji zawartych w imiennym raporcie miesięcznym w terminie określonym w ust. 5, to informacje te uznaje się jako zgodne ze stanem faktycznym, chyba że informacje dotyczące okresu objętego raportem zakwestionuje Zakład wydając decyzję.
7. Jeżeli Zakład zakwestionuje i zmieni informacje przekazane przez płatnika składek, zawiadamia o tym ubezpieczonego i płatnika składek. Jeżeli w terminie określonym w ust. 5 osoba ubezpieczona i płatnik składek nie złożą wniosku o zmianę stanowiska Zakładu, informacje uznane przez Zakład traktuje się jako prawdziwe. W razie złożenia takiego wniosku, Zakład po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego wydaje decyzję.
8. Przepisy ust. 4 - 7 mają zastosowanie do raportów, o których mowa w ust. 2 i 3.

Art. 43

1. Po upływie każdego roku kalendarzowego, w terminie do 31 marca, płatnik składek przekazuje ubezpieczonym, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 – 4 i 6 – 18 oraz w ust. 2 raport roczny celem umożliwienia konfrontacji z informacjami, o których mowa w Art. 53, przekazanymi przez Zakład, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Jeżeli obowiązek ubezpieczeń społecznych wygaś w ciągu roku kalendarzowego, płatnik składek przekazuje raport, o którym mowa w ust. 1, za okres ubezpieczenia w danym roku, w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu.
3. Postanowienia art. 42 ust. 5 – 7 stosuje się odpowiednio.

Art. 44

O wszelkich zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu, o którym mowa w Art. 37, oraz w raportach, o których mowa w art. 42 i Art. 43, płatnik składek zawiadamia Zakład w terminie 7 dni od daty zaistnienia tych zmian.

Art. 45

1. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia zakres informacji w zgłoszeniach do ubezpieczeń społecznych oraz w imiennych raportach miesięcznych i rocznych, o których mowa w Art. 36 i w Art. 42 - 44.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze rozporządzenia, określa:
 - 1) wzory zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych,
 - 2) wzory raportów miesięcznych i rocznych.

Art. 46

1. Płatnicy składek są zobowiązani do złożenia zgłoszenia płatnika składek w Zakładzie w terminie 7 dni od:
 - 1) daty zatrudnienia pierwszej osoby fizycznej lub powstania stosunku prawnego uzasadniającego objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi pierwszej osoby,
 - 2) daty powstania obowiązku ubezpieczeń emerytalnego i rentowych dla ubezpieczonych wyłącznie zobowiązanych do płacenia składek na własne ubezpieczenie albo składek na ubezpieczenie osób z nimi współpracujących.
2. Osoby podlegające dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym wyłącznie zobowiązane do opłacania składek na własne ubezpieczenia dokonują zgłoszenia płatnika składek łącznie ze zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych.
3. Zgłoszenia według ustalonego wzoru płatnicy składek dokonują w jednostce organizacyjnej Zakładu o właściwości miejscowej wynikającej z Art. 37 ust. 6.

Art. 47

O wszelkich zmianach w stosunku do danych wykazanych w zgłoszeniu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 i 2, płatnik składek zawiadamia Zakład w terminie 7 dni od zaistnienia tych zmian.

Art. 48

Na koncie płatnika składek:

- 1) ewidencjonuje się dane identyfikacyjne, numery NIP, REGON oraz ewentualnie PESEL, dane informacyjne płatnika składek oraz wszelkie inne dane konieczne dla obsługi konta, a w szczególności dla celów rozliczania należności z tytułu składek oraz dla celów prowadzenia postępowania egzekucyjnego,
- 2) prowadzone są rozliczenia należnych składek, wypłacanych przez płatnika zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych podlegających zaliczeniu na poczet składek oraz innych składek pobieranych przez Zakład.

Art. 49

1. Płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać na wskazany rachunek Zakładu należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.
2. Rozliczenie składek, o których mowa w ust. 1 oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych podlegającym rozliczeniu na poczet składek następuje w deklaracji rozliczeniowej według ustalonego wzoru. Nie podlegają rozliczeniu w deklaracji rozliczeniowej zasiłki wypłacone przez płatnika bezpodstawnie.

Art. 50

1. Płatnik składek opłaca składki i przesyła deklarację rozliczeniową oraz imienne raporty miesięczne w tym samym terminie za dany miesiąc, nie później niż do 15 dnia następnego miesiąca, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zróżnicować terminy płatności dla określonych grup płatników w zależności od formy organizacyjno-prawnej prowadzonej przez nich działalności, ilości zatrudnionych osób oraz formy przekazywania deklaracji rozliczeniowej i imiennych raportów miesięcznych.
3. Jednostki organizacyjne przyjmujące wpłaty składek na ubezpieczenie społeczne są zobowiązane do zapewnienia ich niezwłocznego transferu za pośrednictwem międzybankowego systemu rozliczeń elektronicznych.
4. Przekazanie składki do otwartego funduszu emerytalnego przez Zakład następuje niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 2 dni roboczych licząc od otrzymania składki, raportów miesięcznych i deklaracji, z zastrzeżeniem ust. 5 oraz art. 115.
5. Jeżeli Zakład nie jest w stanie przekazać składki do otwartego funduszu emerytalnego, z uwagi na błędy w przekazanych mu informacjach, kwoty składek gromadzone są na odrębnym rachunku bankowym do czasu ich identyfikacji.
6. Płatnik składek, który opłaca składki wyłącznie za siebie i osoby współpracujące jest zwolniony z obowiązku składania deklaracji rozliczeniowej za kolejny miesiąc, jeżeli nie nastąpiły żadne zmiany w stosunku do miesiąca poprzedniego, a wypłaty dokonywane są w terminie w niezmienionej wysokości. Zwolnienie nie dotyczy deklaracji za grudzień.
7. Jeżeli płatnik, o którym mowa w ust. 6 nie ureguluje składek za określony miesiąc, Zakład dokonuje przypisu składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio

złożonej deklaracji rozliczeniowej i zawiadania o tym fakcie płatnika. Postanowienia art. 51 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 51

1. Jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej nie będąc od tego obowiązku zwolniony, Zakład dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej, bez uwzględnienia wypłaconych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, zawiadamiając o tym płatnika.
2. Jeżeli po wymierzeniu składek z urzędu płatnik składek złoży deklarację rozliczeniową, Zakład koryguje wymiar składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji rozliczeniowej, z uwzględnieniem wykazanych w deklaracji zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Art. 52

Płatnik składek, ubezpieczeni oraz osoby posiadające informacje o faktach mających wpływ na obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, wysokość należnych składek lub rozliczanych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych są obowiązani udzielać uprawnionemu pracownikowi Zakładu informacji, wyjaśnień i składać zeznania w sprawach składek i wypłaconych ubezpieczonym tych zasiłków.

Art. 53

1. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach rozliczania składek i wypłaconych zasiłków oraz kolejność zaliczania wpłat na poszczególne fundusze i zobowiązania, z uwzględnieniem pierwszeństwa wpłat na fundusze ubezpieczeń społecznych, jeśli płatnik opłaca lub przekazuje składki w kwotach niższych niż składki należne, z tym że pierwszeństwo ma wpłata na otwarty fundusz emerytalny.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze rozporządzenia, określa:
 - 1) wzory zgłoszeń płatnika składek,
 - 2) wzory deklaracji rozliczeniowych i uzupełniających.
3. Minister właściwy do spraw finansów w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory poleceń przelewu stosowanych przez płatników składających dyspozycje płatności składek na ubezpieczenie społeczne w postaci dokumentu pisemnego.

Art. 54

1. W terminie do 31 marca każdego roku kalendarzowego, Zakład zobowiązany jest przesłać ubezpieczonemu informacje dotyczące danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego, a w szczególności o wysokości zaewidencjonowanych na koncie zwaloryzowanych kwot, oraz o wysokości hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony

uzyskałby w wieku emerytalnym określonym w przepisach o emeryturach i rentach z FUS.

2. Dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego, o których mowa w Art. 41 ust. 1 i 2, i na koncie płatnika składek, o których mowa w Art. 48, mogą być udostępniane sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej oraz Urzędowi Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.
3. Dane udostępnia się także na wniosek osób fizycznych i płatników składek, których dotyczą informacje zawarte na kontach.

Rozdział 5

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Art. 55

1. FUS jest państwowym funduszem celowym, powołanym w celu realizacji zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.
2. Dysponentem FUS jest Zakład.

Art. 56

Przychody FUS pochodzą:

- 1) ze składek na ubezpieczenie społeczne, nie podlegających przekazaniu na rzecz otwartych funduszy emerytalnych,
- 2) z dotacji na sfinansowanie składek, osób o których mowa w Art. 6, ust. 1 pkt 19,
- 3) z wpłat budżetu państwa oraz z innych instytucji przekazanych na świadczenia, których wypłatę zlecono Zakładowi,
- 4) z oprocentowania rachunków bankowych FUS,
- 5) z odsetek od nieterminowo regulowanych zobowiązań wobec FUS,
- 6) ze zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, wraz z odsetkami oraz dodatkową opłatą, o której mowa w Art. 25 ust. 1,
- 7) z dotacji z budżetu państwa.

Art. 57

1. W granicach określonych w ustawie budżetowej, FUS może otrzymywać z budżetu państwa dotacje.
2. Dotacje, o których mowa w pkt. 1 mogą być przeznaczone wyłącznie na uzupełnienie środków na wypłaty świadczeń gwarantowanych przez państwo, jeśli przychody przekazywane na rachunki funduszy określonych w Art. 59 pkt 1 – 4 oraz środki zgromadzone na funduszach rezerwowych nie zapewniają pełnej i terminowej wypłaty świadczeń finansowanych z przychodów FUS.
3. Za zgodą Ministra właściwego do spraw finansów publicznych FUS może zaciągać kredyty i pożyczki.

Art. 58

Ze środków zgromadzonych w FUS finansowane są:

- 1) wypłaty świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego oraz wypadkowego,
- 2) wydatki na prewencję rentową,
- 3) spłaty kredytów i pożyczek wraz z odsetkami, zaciąganych w celu wypłaty świadczeń z FUS,
- 4) odsetki za nieterminowe wypłaty świadczeń,
- 5) należności dla płatników składek, o których mowa w Art. 3 ust. 2.

Art. 59

W ramach FUS wyodrębnia się fundusze:

- 1) emerytalny, z którego finansowane są wypłaty emerytur,
- 2) rentowy, z którego finansowane są wypłaty rent z tytułu niezdolności do pracy, rent szkoleniowych, rent rodzinnych, dodatków do rent rodzinnych dla sieroty zupełnej, dodatków pielęgnacyjnych, zasiłków pogrzebowych oraz koszty prewencji rentowej,
- 3) chorobowy, z którego finansowane są świadczenia określone w odrębnych przepisach,
- 4) wypadkowy, z którego finansowane są świadczenia określone w odrębnych przepisach,
- 5) rezerwowe:
 - a) dla ubezpieczeń rentowych oraz chorobowych,
 - b) dla ubezpieczenia wypadkowego.

Art. 60

1. Fundusze rezerwowe tworzy się:
 - 1) dla ubezpieczeń rentowych oraz chorobowych ze środków pozostających w dniu 31 grudnia każdego roku na rachunkach funduszy, o których mowa w Art. 59 pkt 2 – 3, pomniejszonych o kwoty niezbędne na zapewnienie wypłat świadczeń przypadających na pierwszy miesiąc kolejnego roku,
 - 2) dla ubezpieczeń wypadkowych ze środków pozostających w dniu 31 grudnia każdego roku na rachunku funduszu wypadkowego, pomniejszonych o kwoty niezbędne do zapewnienia wypłat świadczeń przypadających na pierwszy miesiąc kolejnego roku,
 oraz z odsetek od ulokowanych środków funduszy rezerwowych.
2. Środki funduszy rezerwowych mogą być wykorzystane jedynie na uzupełnienie niedoborów funduszy rentowego, chorobowego i wypadkowego.
4. Środki funduszu rezerwowego mogą być lokowane jedynie na lokatach bankowych oraz w papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, chyba że Rada Ministrów, na wniosek Prezesa Zakładu, zezwoli na ulokowanie środków w inny sposób.
5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej oraz zasady lokowania środków FUS.

Art. 61

W ustawie budżetowej określa się corocznie limit wydatków na prewencję rentową określony procentowo dla funduszu rentowego.

Rozdział 6

Zasady zapewnienia długookresowej samowystarczalności funduszu emerytalnego. Fundusz Rezerwy Demograficznej.

Art. 62

1. Dla ubezpieczeń emerytalnych ze środków pozostających w dniu 31 grudnia każdego roku na rachunku funduszu emerytalnego, pomniejszonych o kwotę niezbędną na zapewnienie wypłat świadczeń przypadających na pierwszy miesiąc kolejnego roku tworzy się FRD.
2. FRD zasilany jest także:
 - 1) ze środków, o których mowa w Art. 23, ust. 4,
 - 2) ze środków z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa, na podstawie odrębnych przepisów,
 - 3) z odsetek ze środków FRD ulokowanych zgodnie z Art. 67 pkt 1,
 - 4) z odsetek uzyskanych z lokat na rachunkach prowadzonych przez Zakład, a nie stanowiących przychodów FUS i Zakładu,
 - 5) z innych źródeł.

Art. 63

Środki FRD mogą być wykorzystane wyłącznie na uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego, z zastrzeżeniem Art. 109 ust. 1.

Art. 64

1. FRD posiada osobowość prawną.
2. Organem FRD jest Zakład.
3. Środkami FRD dysponuje Zakład, z zastrzeżeniem Art. 68.
4. Zakład reprezentuje FRD w sposób określony dla reprezentacji Zakładu w jego statucie.
5. Siedziba Zakładu jest siedzibą FRD.

Art. 65

1. Gospodarka finansowa FRD odbywa się na podstawie wieloletniej prognozy kroczącej dochodów i wydatków funduszu emerytalnego.

2. Podstawą prognozy, o której mowa w ust. 1, są założenia dotyczące sytuacji demograficznej i społeczno-ekonomicznej kraju.
3. Prognoza sporządzona może być jedynie przez licencjonowanego aktuarium działającego na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej. Wyboru aktuarium dokonuje Rada Nadzorcza Zakładu na wniosek Prezesa.
4. Prognoza publikowana jest corocznie w Biuletynie Informacyjnym. Zakres publikacji określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 66

W przypadku niedoboru w FRD budżet państwa gwarantuje wypłatę świadczeń emerytalnych z FUS w wysokości i terminie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 67

Środki FRD mogą być przez Zakład:

- 1) ulokowane w bonach i obligacjach skarbowych oraz innych papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa,
- 2) powierzane do zarządzania podmiotom zewnętrznym.

Art. 68

1. Zarządzanie środkami FRD może być powierzone podmiotowi zewnętrznemu uprawnionemu do zarządzania cudzym pakietem papierów wartościowych, na zasadach określonych w ustawie i umowie o zarządzanie.
2. Wybór zarządzającego środkami FRD odbywa się w trybie przetargu dwustopniowego lub negocjacji z zachowaniem konkurencji. Przepisy o zamówieniach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 69

1. Żadnemu podmiotowi lub grupie podmiotów związanych w rozumieniu przepisów o organizacji i finansowaniu otwartych funduszy emerytalnych nie może być powierzone w zarządzanie więcej niż 15% środków FRD.
2. Zarządzający jest obowiązany, z zastrzeżeniem ust. 4, lokować środki FRD w kraju wyłącznie w:
 - 1) bonach i obligacjach skarbowych i innych papierach wartościowych Skarbu Państwa,
 - 2) papierach wartościowych emitowanych przez gminy, związki gmin i miasto stołeczne Warszawa,
 - 3) dłużnych papierach wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa,
 - 4) akcjach dopuszczonych do publicznego obrotu,
 - 5) zabezpieczonych całkowicie obligacjach dopuszczonych do publicznego obrotu,

- 6) zabezpieczonych całkowicie obligacjach emitowanych przez spółki, których akcje zostały dopuszczone do publicznego obrotu.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określa w drodze rozporządzenia dopuszczalne proporcje udziału poszczególnych lokat, a także może określić inne dopuszczalne formy lokowania środków FRD, a w szczególności na zagranicznych rynkach finansowych, z uwzględnieniem ryzyka inwestycyjnego oraz celów powołania FRD.
4. Środki FRD mogą być lokowane także bezpośrednio w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych wybranych w trybie, o którym mowa w Art. 68, o ile ich polityka inwestycyjna określona w statucie i faktycznie realizowana nie jest sprzeczna z wymogami określonymi w ust. 2 - 3.

Rozdział 7

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Art. 70

1. Zakład wykonuje zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz współdziała w realizacji polityki społecznej państwa.
2. Zakład jest państwową jednostką organizacyjną i posiada osobowość prawną. Siedzibą Zakładu jest miasto stołeczne Warszawa.
3. Nadzór nad zgodnością działań Zakładu z kierunkami polityki społecznej oraz obowiązującymi przepisami sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.
4. Zakład działa na podstawie niniejszej ustawy oraz innych ustaw regulujących poszczególne zakresy jego działalności.
5. W zakresie prowadzonej działalności, o której mowa w Art. 72 i 73, Zakładowi przysługują środki prawne właściwe organom administracji państwowej.

Art. 71

1. W skład Zakładu wchodzi:
 - 1) centrala,
 - 2) terenowe jednostki organizacyjne.
2. W skład centrali Zakładu wchodzi Biuro Rent Zagranicznych powołane do realizacji umów międzynarodowych w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Art. 72

1. Do zakresu działania Zakładu należy między innymi:
 - 1) realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności:
 - a) stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych,

- b) ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz wypłacanie tych świadczeń, chyba że na mocy odrębnych przepisów obowiązki te wykonują płatnicy,
 - c) wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
 - d) prowadzenie rozliczeń z pracodawcami i ubezpieczonymi z tytułu należnych składek i wypłacanych przez nie świadczeń podlegających finansowaniu z funduszy ubezpieczeń społecznych lub innych źródeł,
 - e) prowadzenie indywidualnych kont ubezpieczonych,
 - f) orzekanie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy dla potrzeb ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
- 2) realizacja umów i porozumień międzynarodowych w dziedzinie ubezpieczeń społecznych,
 - 3) dysponowanie środkami finansowymi funduszy ubezpieczeń społecznych oraz środkami Funduszu Alimentacyjnego,
 - 4) opracowanie projektu rocznego planu finansowego FUS przekazywanego w trybie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem budżetu państwa – po zaopiniowaniu przez radę nadzorczą – ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego,
 - 5) sporządzanie sprawozdań, w tym – rocznego sprawozdania finansowego i przedkładanie go do zaopiniowania przez Radę Nadzorczą Zakładu,
 - 6) sporządzanie sprawozdań z ich wykonania planów finansowych funduszy,
 - 7) opracowywanie aktuarialnych analiz i prognoz w zakresie ubezpieczenia społecznego,
 - 8) opracowywanie rocznych sprawozdań z działalności Zakładu,
 - 9) kontrola orzecznictwa o czasowej niezdolności do pracy,
 - 10) kontrola wykonywania przez płatników składek i przez ubezpieczonych obowiązków w zakresie ubezpieczenia społecznego oraz innych zadań zleconych Zakładowi,
 - 11) wydawanie Biuletynu Informacyjnego,
 - 12) popularyzacja wiedzy o ubezpieczeniach społecznych.
2. Do zakresu działania Zakładu należy także prowadzenie prewencji rentowej, w ramach której Zakład może:
- 1) kierować – na podstawie orzeczenia lekarza Zakładu - osoby zagrożone całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy lub osoby pobierające rentę okresową, a rokujące odzyskanie zdolności do pracy, na rehabilitację leczniczą,
 - 2) finansować rehabilitację leczniczą, o której mowa w pkt 1,
 - 3) wspierać finansowo rozwój bazy leczniczo-technicznej ośrodków prowadzących rehabilitację, o której mowa w pkt 1,
 - 4) prowadzić we własnym zakresie ośrodki rehabilitacyjne,
 - 5) prowadzić we własnym zakresie badania i analizy przyczyn niezdolności do pracy oraz inicjować i wspierać finansowo, lub w innej formie, badania naukowe w tym zakresie,
 - 6) - finansować, wspierać finansowo, lub w innej formie, działania dotyczące prewencji rentowej.
3. Projekt rocznego planu finansowego FUS o którym mowa w ust. 1 pkt. 4 przed przekazaniem ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego powinien

zostać zaopiniowany przez dwóch niezależnych aktuariuszy nie będących pracownikami Zakładu.

4. Postanowienia ust. 3 stosuje się odpowiednio do rocznych sprawozdań z działalności FUS.
5. Zakład sporządza dla każdego funduszu wymienionego w Art. 59 pkt 1 – 4 prognozę sytuacji finansowej na najbliższy rok obrotowy. Rachunek jest zestawieniem przewidywanych zobowiązań na dany rok i przewidywanych wpływów z tytułu składek i innych źródeł.
6. Dla kolejnych 5 lat obrotowych Zakład sporządza dla każdego z funduszy uproszczony rachunek ubezpieczeń. Przepis Art. 65 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
7. Projekty i sprawozdania, o których mowa w ust. 1 pkt 4 – 8, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego kieruje do publikacji w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w formie komunikatu i dwóch dziennikach o zasięgu ogólnopolskim.

Art. 73

1. Zakład wykonuje również zadania powierzone na podstawie innych ustaw.
2. Zakład może wykonywać inne zlecone zadania z dziedziny ubezpieczeń lub zabezpieczenia społecznego.
3. Zadania, o których mowa w ust. 1 i 2, Zakład wykonuje odpłatnie, na zasadach określonych w przepisach lub w umowach albo w porozumieniach zawartych z jednostką zlecającą.

Art. 74

Organami Zakładu są:

- 1) Prezes Zakładu,
- 2) Zarząd, którego przewodniczącym jest z urzędu Prezes Zakładu,
- 3) Rada Nadzorcza Zakładu

Art. 75

1. Działalnością Zakładu kieruje Prezes Zakładu, który reprezentuje Zakład na zewnątrz.
2. Prezesa Zakładu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej Zakładu.
3. Do zakresu działania Prezesa Zakładu należy w szczególności:
 - 1) -koordynowanie współpracy Zakładu z urzędami administracji rządowej, w tym w szczególności z Urzędem Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi, Państwowym Urzędem Nadzoru Ubezpieczeniowego, a także innymi organami rentowymi.

- 2) tworzenie i przekształcanie terenowych jednostek organizacyjnych oraz określanie ich siedziby, właściwości terytorialnej i rzeczowej,
- 3) zwierzchni nadzór nad orzecznictwem lekarskim dla celów ubezpieczeń społecznych,
- 4) przyznawanie świadczeń w drodze wyjątku,
- 5) kierowanie pracami Zarządu,
- 6) spełnianie funkcji pracodawcy w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy,
- 7) zatwierdzanie projektów decyzji dotyczących administrowania środkami FRD.

Art. 76

1. Zarząd Zakładu składa się z 3 do 5 osób, powoływanych i odwoływanych przez Radę Nadzorczą Zakładu, na wniosek Prezesa Zakładu.
2. Zarząd kieruje działaniami Zakładu.
3. Do zadań Zarządu Zakładu należy w szczególności:
 - 1) bieżące zarządzanie funduszami, których dysponentem jest Zakład,
 - 2) prowadzenie gospodarki finansowej Zakładu,
 - 3) opracowanie projektu rocznego planu finansowego FUS, FRD i przekazywanego w trybie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem budżetu państwa – po zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą Zakładu – ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego,
 - 4) sporządzanie sprawozdań, w tym – rocznego sprawozdania finansowego i przedkładanie go do zaopiniowania przez Radę Nadzorczą,
 - 5) powoływanie i odwoływanie kierowników jednostek organizacyjnych Zakładu, ich zastępców oraz głównych księgowych,
 - 6) przedstawianie Radzie Nadzorczej – w formie, zakresie i terminach określonych przez radę nadzorczą – informacji o pracy Zakładu,
 - 7) przedstawianie Radzie Nadzorczej wniosków w sprawie ustalenia i zmian systemu wynagradzania i premiowania pracowników Zakładu,
 - 8) przygotowywanie projektów decyzji dotyczących administrowania środkami FRD.
4. Tryb pracy Zarządu określa regulamin uchwalany przez Radę Nadzorczą.
5. Rada Ministrów, na wniosek Prezesa Zakładu, po zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą Zakładu, nadaje, w drodze rozporządzenia, statut Zakładu, w którym określa w szczególności:
 - 1) strukturę organizacyjną Zakładu oraz zakres terytorialny i rzeczowy działania terenowych jednostek organizacyjnych Zakładu,
 - 2) tryb funkcjonowania i kompetencje organów Zakładu.

Art. 77

1. Rada Nadzorcza Zakładu składa się z 15 osób i jest powoływana przez Prezesa Rady Ministrów na pięcioletnią kadencję, przy czym:
 - 1) 5 członków, w tym przewodniczący rady, powoływanych jest na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, złożony w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych,
 - 2) 5 członków powoływanych jest na wniosek ogólnopolskich organizacji

- pracodawców,
- 3) 5 członków powoływanych jest na wniosek ogólnopolskich organizacji związkowych oraz ogólnopolskich organizacji emerytów i rencistów.
2. Do zadań rady nadzorczej należy w szczególności:
- 1) uchwalanie regulaminu działania Zakładu,
 - 2) ustalanie wynagrodzenia kierownictwa Zakładu,
 - 3) okresowa ocena – w przyjętym przez siebie trybie – pracy kierownictwa Zakładu,
 - 4) akceptacja projektu rocznego planu finansowego Zakładu i sprawozdania z jego wykonania,
 - 5) opiniowanie projektów aktów prawnych z zakresu ubezpieczeń społecznych,
 - 6) opiniowanie zasad wynagradzania i premiowania pracowników Zakładu,
 - 7) wybór biegłego rewidenta wykonującego badanie rocznego sprawozdania finansowego Zakładu.
3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) tryb zgłaszania kandydatów na członków Rady Nadzorczej Zakładu,
 - 2) regulamin Rady Nadzorczej Zakładu.

Art. 78

1. Zakład uzyskuje przychody z:
- 1) odpisów z funduszy o których mowa w Art. 59; wysokość odpisu ustala się corocznie w ustawie budżetowej na podstawie planu finansowego FUS zatwierdzonego, po zaopiniowaniu przez niezależnego audytora, przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budżetu,
 - 2) należności z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne od Kas Chorych w wysokości nie wyższej niż 0,6 % przypisu składek na to ubezpieczenie,
 - 3) należności z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne w wysokości nie wyższej niż 0,8 % przypisu składek na to ubezpieczenie,
 - 4) należności z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - w wysokości nie wyższej niż 0,6 % przypisu składek na rzecz każdego z tych funduszy,
 - 5) wpływy z tytułu wykonywania innych zadań zleczanych Zakładowi,
 - 6) dotacji na uzupełnienie środków na realizację zadań inwestycyjnych i innych programów rozwojowych,
 - 7) należności z tytułu poniesionych kosztów bieżącej działalności Zakładu związanych z:
 - a) działalnością Funduszu Alimentacyjnego,
 - b) obsługą świadczeń wypłacanych z FUS podlegających finansowaniu ze środków budżetu państwa,
 - 8) inne dochody.

2. Należności z tytułu poniesionych kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt. 7 podlegają refundacji z Funduszu Alimentacyjnego i budżetu państwa w części proporcjonalnej do liczby świadczeń finansowanych z tych źródeł.
3. Koszty działalności Zakładu w zakresie weryfikacji błędów związanych z przekazywaniem składki do otwartych funduszy emerytalnych, pokrywają podmioty odpowiedzialne za prawidłowość przekazanych informacji, w wysokości określonej ryczałtowo w tabeli opłat. Tabelę opłat określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, na wniosek Rady Nadzorczej Zakładu.
4. Koszty związane z teletransmisją, obsługą bankową, zakupami licencji oraz amortyzacją ustalane są w każdym roku odrębnie na podstawie aktualnych cen i potrzeb.
5. Wysokość odpisów oraz należności o których mowa ust. 1 pkt 2 – 4, obowiązujące w danym roku, określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 79

1. Zakład gospodaruje swoim mieniem oraz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową w ramach posiadanych środków.
2. Z przychodów o których mowa w Art. 78, pokrywa się w szczególności:
 - 1) wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń,
 - 2) wydatki na zakup towarów i usług,
 - 3) koszty bieżącej działalności Rady Nadzorczej,
 - 4) pozostałe koszty bieżącej działalności Zakładu,
 - 5) wydatki na inwestycje,
 - 6) wydatki na działalność szkoleniową i popularyzatorską w zakresie ubezpieczeń społecznych,
 - 7) koszty obsługi świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a realizowanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
 - 8) koszty wypłaty świadczeń.

Art. 80

1. W zakresie prowadzonej działalności określonej w Art. 72 i 73 Zakład nie podlega opodatkowaniu oraz nie ponosi opłat skarbowych i kosztów sądowych.
2. Zakład jest zwolniony z podatku dochodowego od osób prawnych.

Art. 81

Sprawozdanie finansowe Zakładu podlega badaniu i ogłoszeniu na zasadach określonych w ustawie o rachunkowości.

Rozdział 8

Obowiązki ubezpieczonych oraz tryb odwoławczy

Art. 82

1. W celu ustalenia prawa do świadczeń oraz ich wysokości ubezpieczeni zobowiązani są do współpracy z Zakładem.
2. Współpraca, o której mowa w ust. 1, polega w szczególności na:
 - 1) przedstawianiu stanów faktycznych mających wpływ na prawo lub wysokość świadczeń,
 - 2) informowaniu o wszelkich zmianach mających wpływ na świadczenie,
 - 3) przedkładaniu na żądanie środków dowodowych,
 - 4) osobistym stawiennictwie, jeżeli okoliczności sprawy tego wymagają,
 - 5) poddaniu się leczeniu lub rehabilitacji, jeżeli oczekuje się, że leczenie lub rehabilitacja poprawi stan zdrowia lub stan zdrowia się nie pogorszy.

Art. 83

Zakład nie może żądać współpracy ubezpieczonego w zakresie określonym w art. 82, jeżeli:

- 1) żądanie to nie odpowiada swoim rozmiarem wnioskowanym lub podlegającym zwrotowi świadczeniom,
- 2) Zakład ma możliwości mniejszym nakładem niż ubezpieczony ustalić okoliczności niezbędne do przyznania i wypłaty świadczenia,
- 3) badanie ubezpieczonego mogłoby spowodować szkody dla życia lub zdrowia lub wiązałoby się ono ze znacznym bólem.

Art. 84

Jeżeli ubezpieczony nie wypełnia obowiązku współpracy utrudniając możliwość wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy, to Zakład może – po poinformowaniu na piśmie – wstrzymać wypłatę świadczenia lub zawiesić postępowanie do chwili podjęcia współpracy.

Art. 85

1. Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:
 - 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych,
 - 2) przebiegu ubezpieczenia,
 - 3) ustalania wymiaru, poboru i egzekucji składek, a także odraczania i umarzania należności z tytułu składek,
 - 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
 - 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.
2. Od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania zainteresowanego w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

3. Odwołanie do sądu przysługuje również w razie nie wydania decyzji w terminie dwóch miesięcy licząc od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie lub innego roszczenia.
4. Odwołanie do sądu nie przysługuje od decyzji przyznającej świadczenie w drodze wyjątku.
5. Odwołanie wnosi się na piśmie do jednostki organizacyjnej Zakładu, która wydała decyzję, lub do protokołu, sporządzonego przez tę jednostkę.
6. Jeżeli Zakład uzna odwołanie za słuszne, może w terminie 14 dni od wniesienia odwołania zmienić lub uchylić decyzję. W tym wypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.
6. Jeżeli odwołanie nie zostało w całości lub w części uwzględnione, Zakład przekazuje niezwłocznie sprawę do sądu wraz z uzasadnieniem.

Rozdział 9

Zwrot nienależnie pobranych świadczeń

Odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczeń

Art. 86

1. Osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.
2. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń, w rozumieniu ust.1 uważa się:
 - 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
 - 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo innych przypadkach świadomego wprowadzania przez osobę pobierającą świadczenia w błąd organu wypłacającego świadczenia.
3. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach za okres dłuższy niż 3 lata.
4. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń, ustalone prawomocną decyzją, podlegają potrąceniu z wypłacanych świadczeń, a jeżeli prawo do świadczeń nie istnieje – ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym.
5. Przepisów ust. 2 – 4 nie stosuje się, jeżeli przepisy szczególne określające zasady przyznawania i wypłacania świadczeń stanowią inaczej.

6. Jeżeli nienależne pobranie świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez pracodawcę nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń obciąża pracodawcę.
7. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat licząc od dnia uprawnomocnienia się decyzji ustalającej należność.
8. Zakład może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub części, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.
9. Postanowienia ust. 1 – 8 stosuje się do pieniężnych świadczeń innych niż z ubezpieczeń społecznych wypłacanych na mocy odrębnych przepisów przez Zakład.

Art. 87

Jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Rozdział 10

Kontrola wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych

Art. 88

1. Kontrolę wykonywania obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatników składek przeprowadzają uprawnieni pracownicy Zakładu.
2. Kontrola obejmuje w szczególności:
 - 1) zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych,
 - 2) prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do pobierania których zobowiązany jest Zakład,
 - 3) ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu,
 - 4) prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalno-rentowe,
 - 5) wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych dla celów ubezpieczeń społecznych.
3. Organy kontrolne oraz izby i urzędy skarbowe są obowiązane przekazywać Zakładowi informacje o stwierdzonych przypadkach naruszania przepisów o ubezpieczeniach społecznych.

4. W trakcie przeprowadzania kontroli uprawnieni pracownicy Zakładu mają prawo:
 - 1) badać wszelkie księgi, dokumenty finansowo-księgowo i osobowe oraz inne nośniki informacji związane z zakresem kontroli,
 - 2) żądać udzielania informacji przez płatnika składek i ubezpieczonego,
 - 3) legitymować osoby w celu ustalenia ich tożsamości, jeżeli jest to niezbędne dla potrzeb kontroli,
 - 4) przesłuchiwać świadków,
 - 5) przesłuchiwać płatnika w charakterze strony, jeżeli z powodu braku lub po wyczerpaniu innych środków dowodowych pozostały nie wyjaśnione okoliczności mające znaczenie dla postępowania kontrolnego,
 - 6) zbierać informacje o dochodach, obrotach i majątku płatników składek, którzy zalegają z opłatami z tytułu składek lub wobec których zachodzi podejrzenie nierzetelności w wywiązywaniu się z obowiązków płatników składek.
5. Płatnicy składek są zobowiązani:
 - 1) udostępnić wszelkie księgi, dokumenty i inne nośniki informacji związane z zakresem kontroli, które są przechowywane u płatnika oraz u osób trzecich w związku z powierzeniem tym osobom niektórych czynności na podstawie odrębnych umów,
 - 2) sporządzić i wydać kopie dokumentów, o których mowa w pkt 1,
 - 3) zapewnić odpowiednie warunki do przeprowadzenia czynności kontrolnych,
 - 4) udostępnić środki łączności i inne niezbędne do wykonania czynności kontrolnych środki techniczne, którymi dysponuje płatnik,
 - 5) przedstawić tłumaczenie na język polski sporządzonej w języku obcym dokumentacji finansowo-księgowo i osobowej.
6. Czynności określone w ust.5 płatnik składek jest obowiązany dokonać nieodpłatnie.
7. W przypadku gdy płatnik składek nie jest w stanie zapewnić warunków pracy, o których mowa w ust.5, jest on obowiązany, na żądanie uprawnionego pracownika Zakładu, wydać dokumenty określone w ust. 5 pkt 1 na czas trwania postępowania kontrolnego; czynności w tym zakresie są przeprowadzane w jednostce organizacyjnej Zakładu. Z wydania dokumentów sporządza się protokół, który podpisuje również płatnik składek.
8. W sprawach objętych zakresem kontroli płatnik składek ma obowiązek, w wyznaczonym terminie, udzielić wyjaśnień lub dostarczyć żądane dokumenty uprawnionemu pracownikowi Zakładu.
9. Obecny w czasie kontroli płatnik składek lub osoba przez niego wskazana ma prawo uczestniczyć w czynnościach o których mowa w ust. 4 pkt. 1 - 5.
10. Uprawnieni pracownicy Zakładu mogą dla celów kontroli wykorzystywać informacje zawarte na kontach ubezpieczonych i kontach płatników składek.
11. Uprawnieni pracownicy Zakładu, w związku z wykonywaniem czynności kontrolnych, korzystają z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.
12. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) zasady przyznawania pracownikom Zakładu uprawnień do prowadzenia kontroli,
- 2) szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania kontroli, o których mowa w ust. 2 – 10.

Rozdział 11

Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko przepisom ustawy

Art. 89

1. Kto, jako płatnik składek albo osoba obowiązana do działania w imieniu płatnika:
 - 1) nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w przewidzianym przepisami terminie,
 - 2) nie zgłasza wymaganych ustawą danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek z ubezpieczeń społecznych albo udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia,
 - 3) udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie kontroli,
 - 4) nie dopełnia obowiązku wypłacania świadczeń albo wypłaca je nienależnie,
 - 5) nie prowadzi dokumentacji związanej z obliczaniem składek oraz z wypłatą świadczeń z ubezpieczenia społecznego,podlega karze grzywny do 5000 złotych.
2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynów określonych w ust. 1, przy opłacaniu składek z innych tytułów, do których poboru obowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rozdział 12

Zmiany w obowiązujących przepisach

Art. 90

W ustawie z dnia 20 marca 1950r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego (Dz. U. Nr 9, poz. 87 i Nr 10, poz. 111, z 1969 r., Nr 13 poz. 95, z 1975 r, Nr 17, poz. 94 i z 1989 r. Nr 29 poz. 154) art. 9 ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne osób duchownych w wymiarze określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych”.

Art. 91

W ustawie z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności (Dz. U. z 1995 r. Nr 117, poz. 564, z 1996 Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 106, poz. 675b Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 160, poz. 1083) po art. 60 dodaje się art. 60 a w brzmieniu:

„Art. 60a. W razie niewykonania przekazu pocztowego dotyczącego należności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i

ubezpieczenie zdrowotne, w terminach określonych na podstawie art. 60 ust.1 pkt 3, Poczta Polska jest obowiązana do zapłacenia Zakładowi jako odbiorcy przekazu odsetek na zasadach i w wysokości dla odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych określonych ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926).”.

Art. 92

W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz. U. Nr 55, poz. 236, Dz. U. z 1997r. Nr 82, poz. 518 i Nr 88, poz. 554) w art. 19 ust. 3 po wyrazach „sądach oraz prokuraturze” dodaje się przecinek oraz wyrazy „a także w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

Art. 93

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 43, poz. 163, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602 i Nr 126, poz. 626, z 1995 r. Nr 5, poz. 25, Nr 133, poz. 654 i Nr 135, poz. 665, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 87, poz. 395, Nr 137, poz. 638, Nr 147, poz. 686 i Nr 156, poz. 776 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 30, poz. 164, Nr 71, poz. 449, Nr 85, poz. 538, Nr 96, poz. 592, Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 776, Nr 137, poz. 926, Nr 139, poz. 932 – 934, Nr 141, poz. 943 i 945 i Nr 143, poz. 955) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 22:

a) skreśla się ust. 1b

b) dodaje się ust. 1c w brzmieniu:

„1c. Kosztami uzyskania przychodów są również wydatki poniesione przez pracodawcę na utworzenie, rejestrację oraz zapewnienie prawidłowej realizacji pracowniczego programu emerytalnego w rozumieniu przepisów o pracowniczych programach emerytalnych.”;

2) art. 26 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zapłaconych przez podatnika lub potrąconych przez płatnika składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz chorobowe, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów”;

3) w art. 32 w ust. 2 po wyrazach „2a” dodaje się wyrazy „oraz po odliczeniu potrąconych przez płatnika w danym miesiącu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenia chorobowe”;

4) w art. 33 w ust. 3 w zdaniu pierwszym kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „pomniejszoną o składki potrącone przez płatnika w danym miesiącu na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2.”;

5) w art. 35 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

- „3) organy zatrudnienia – od świadczeń wypłacanych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, pomniejszonych o składki potrącone przez płatnika w danym miesiącu na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, a także od świadczeń wypłacanych z Funduszu Pracy.”,
- 6) w art. 37 w ust. 1a po wyrazie „płatnik” dodaje się wyrazy „odlicza od dochodu potrącone w ciągu roku składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe”,
- 7) w art. 39 w ust. 1 po wyrazach „dochodów oraz” dodaje się wyrazy „potrąconych przez płatnika w roku podatkowym składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe oraz”.

Art. 94

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 43, poz. 163, Nr 80, poz. 368, Nr 87, poz. 406, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602 i Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 5, poz. 25, Nr 86, poz. 433, Nr 96, poz. 478, Nr 133, poz. 654 i Nr 142, poz. 704, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 34, poz. 146, Nr 90, poz. 405, Nr 137, poz. 639 i Nr 147, poz. 686 oraz z 1997 r. Nr 9, poz. 44, Nr 28, poz. 153, Nr 79, poz. 484, Nr 96, poz. 592, Nr 107, poz. 685, Nr 118, poz. 754, Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 776 i 777, Nr 137, poz. 926, Nr 139, poz. 932 i 934 i Nr 140, poz. 939) w art. 15 po ust. 1c:

1) skreśla się ust. 1d,

2) dodaje się ust. 1e w brzmieniu:

„1e. Kosztami uzyskania przychodów są również wydatki poniesione przez pracodawcę na utworzenie, rejestrację oraz zapewnienie prawidłowej realizacji pracowniczego programu emerytalnego w rozumieniu przepisów o pracowniczych programach emerytalnych.”.

Art. 95

W ustawie z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. 1994r. Nr 10, poz. 36, z 1995r. Nr 4, poz. 17, z 1996r. Nr 1 poz. 1 oraz z 1997r., Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 944) w art. 1 oraz w art. 43 ust. 3 wyrazy „z budżetu państwa” zastępuje się wyrazami „z ubezpieczeń społecznych”.

Art. 96

W ustawie z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 1994r. Nr 1, poz.1, z 1995r. Nr 87 poz. 435, z 1996 r. Nr 5, poz. 34 oraz z 1997r. Nr 28, poz. 153 i Nr 123, poz. 776) w art. 6 w ust. 2 w pkt. 3 dodaje się lit. j w brzmieniu:

„j) składki na ubezpieczenie społeczne należne od pracodawców, o których mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.”

Art. 97

W ustawie z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 53, poz. 214 i z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i z 1997 r. Nr 28, poz. 153) w art. 1 oraz art. 44 ust. 3 wyrazy „z budżetu państwa” zastępuje się wyrazami „z ubezpieczeń społecznych”.

Art. 98

W ustawie z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników (Dz. U. Nr 142, poz. 702 i z 1997 r. Nr 88, poz. 554) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dotychczasową treść art. 2 oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu :
 - „2. Obowiązkowi ewidencyjnemu podlegają oraz otrzymują NIP również podmioty, które na podstawie odrębnych przepisów są płatnikami składek ubezpieczeniowych.
 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o podatniku bez bliższego określenia rozumie się przez to również podmioty określone w ust.2.”
- 2) w art. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze rozporządzenia, określi wzory formularzy zgłoszeń identyfikacyjnych dla podmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 2.”,
- 3) w art. 6 po ust. 8 dodaje się ust. 8a w brzmieniu:

„8a. Podmioty określone w art. 2 ust. 2 zobowiązane do dokonania zgłoszenia nie będące podatnikami dokonują zgłoszenia identyfikacyjnego nie później niż w terminach przewidzianych w odrębnych przepisach dotyczących terminów zgłaszania do ubezpieczenia społecznego lub ubezpieczenia zdrowotnego.”,
- 4) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„10a. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego oraz ministrem właściwym do spraw ochrony zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy składania informacji o zmianie danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym przez podmioty, o których mowa w art. 6 ust.8a.”,
- 5) w art. 11 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Podatnicy będący na mocy odrębnych przepisów płatnikami składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne podają NIP również na wszystkich dokumentach związanych z przebiegiem ubezpieczenia oraz opłacania i rozliczania składek na te ubezpieczenia.”,
- 6) w art. 12 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organy prowadzące ewidencję ludności obowiązane są, w terminie 60 dni licząc od dnia otrzymania aktu zgonu, do przekazania pisemnej informacji o zgonie urzędowi skarbowemu właściwemu ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania zmarłego podatnika. Bezzwłocznie po otrzymaniu informacji urząd skarbowy zawiadamia o tym oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych właściwy miejscowo dla siedziby tego urzędu.”,
- 7) w art. 15 w ust. 1 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych oraz Urzędowi Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi w zakresie i dla potrzeb wynikających z przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych i przepisów o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.”

Art. 99

W ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 932) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pracodawca, który na podstawie odrębnych przepisów podlega wpisowi do właściwego rejestru albo do ewidencji działalności gospodarczej nie może zawrzeć zakładowej umowy emerytalnej przed upływem roku od wpisania go do takiego rejestru lub ewidencji. Nie dotyczy to spółek z udziałem pracowników przejmujących przedsiębiorstwo w ramach prywatyzacji na podstawie odrębnych przepisów.”;
- 2) w art. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Przepisy ustawy dotyczące pracowników stosuje się odpowiednio do osób, które są uczestnikami pracowniczych programów emerytalnych na podstawie ust. 4.”;
- 3) w art. 7:
 - a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Umowy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 mogą być także zawierane przez pracodawcę z różnymi funduszami inwestycyjnymi zarządzanymi przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych.”;
 - b) w ust. 2 na końcu zdania po wyrazach „z funduszem inwestycyjnym” dodaje się wyrazy:

„albo dla ubezpieczenia na życie, o ile dotyczą one przynajmniej dożycia oznaczonego w umowie wieku.”;
- 4) w art. 11 w ust. 1 wyrazy „Pracowniczy program emerytalny może przewidywać” zastępuje się wyrazami „Dopuszczalne jest”;
- 5) w art. 14:
 - a) w ust. 2 w pkt 1 po wyrazie „inwestycyjnego” dodaje się wyrazy „lub funduszy inwestycyjnych”,
 - b) w ust. 4 po wyrazie „inwestycyjnym” dodaje się wyrazy „lub w funduszach inwestycyjnych”;
- 6) w art. 15 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W razie nie zawarcia umowy w terminie 6 miesięcy od przedstawienia propozycji programu zakładowej organizacji związkowej pracodawca niezwłocznie przedstawia projekt zakładowej umowy emerytalnej reprezentacji pracowniczej wybranej przez ogólne zebranie załogi; przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio.”;
- 7) w art. 17:
 - a) w ust. 3 po wyrazach „przyjąć deklarację” dodaje się wyrazy „i wydać uczestnikowi podpisaną przez siebie umowę”;
 - b) ust. 4 utrzymuje brzmienie:

„4. Do zawarcia umowy dochodzi z chwilą wydania uczestnikowi podpisanej przez pracodawcę umowy, nie później jednak niż z upływem terminu do zwrotu deklaracji.”;
- 8) w art. 18:
 - a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

- „Warunek ten może dotyczyć wyłącznie pracowników, którzy otrzymali lub nabyli akcje od Skarbu Państwa, i nie może obowiązywać przez okres dłuższy niż 5 lat od dnia zarejestrowania pracowniczego programu emerytalnego.”
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 „2. Zakładowa umowa emerytalna powinna określać jednolitą, określoną w stosunku do ilości akcji otrzymanych lub nabytych przez pracownika od Skarbu Państwa, liczbę akcji, którą wszyscy uprawnieni, którzy takie akcje otrzymali lub nabyli, powinni wnieść do funduszu.”
- c) w ust. 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:
 „W pracowniczej umowie emerytalnej powinny być zawarte terminy i warunki wnoszenia akcji na rachunek w funduszu oraz warunki prowadzenia tych rachunków.”;
- 9) w art. 22 w ust. 1:
 a) wyrazy „7%” zastępuje się wyrazami „5,69%”,
 b) dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:
 „W przypadku osoby będącej uczestnikiem pracowniczego programu emerytalnego na podstawie art. 4 ust. 4, składka podstawowa nie może być wyższa niż 5,69% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.”;
- 10) w art. 34:
 a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
 „1a. Jeżeli umowy, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2, zostały zawarte przez pracodawcę z różnymi funduszami inwestycyjnymi zarządzanymi przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, to likwidacja pracowniczego programu emerytalnego może nastąpić tylko w przypadku likwidacji tych wszystkich funduszy.”,
 b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:
 „3a. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio w przypadku, o którym mowa w ust. 1a.
 3b. Jeżeli umowy, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2, zostały zawarte przez pracodawcę z różnymi funduszami inwestycyjnymi zarządzanymi przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, to w przypadku likwidacji jednego z funduszy pracodawca ma obowiązek zapewnić zawarcie umowy o wnoszeniu składek pracowników do innego z tych funduszy.”.
- 11) w art. 35 w ust. 2 po wyrazie „powinien” dodaje się wyrazy „być złożony przez pracodawcę niezwłocznie oraz”;
- 12) w art. 36:
 a) w ust. 2 po wyrazie „zgłosić” dodaje się wyrazy „do rejestru”,
 b) w ust. 3 po wyrazie „Nadzoru” dodaje się wyrazy „zmian, o których mowa w ust. 2”;
- 13) w art. 39 w ust. 3 i 4 wyrazy „osobę prowadzącą” zastępuje się wyrazami „pracodawcę prowadzącego”;
- 14) w art. 45 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 „2. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne może zostać na wniosek pracownika obniżona o kwotę stanowiącą równowartość opłaconej składki w ramach grupowego ubezpieczenia na życie lub innej formy gromadzenia środków na cele emerytalne, jednak nie wyższą niż 5,69% tej podstawy, w okresie do dnia wpisu pracowniczego programu emerytalnego do rejestru, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 1999r. o ile w dniu 31 grudnia 1998 r. pracownicy w imieniu lub na

rzecz których jest opłacana składka byli objęci grupowym ubezpieczeniem na życie lub inną formą gromadzenia środków na cele emerytalne a kwota składki odprowadzanej w ich imieniu nie była wliczana do podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, opłacanej przez pracodawcę.”

15) art. 46 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 46.1. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W przypadku gdy pracodawca i reprezentacja pracowników zamierzają nadać pracowniczemu programowi emerytalnemu formę pracowniczego funduszu emerytalnego, zakładowa umowa emerytalna może być zawarta począwszy od dnia 1 sierpnia 1998 r.; dotyczy to również umowy o wspólnym międzyzakładowym programie emerytalnym.”

Art. 100

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 i Nr 160, poz. 1082) wprowadza się następujące zmiany:

1) art.25 otrzymuje brzmienie:

„Art.25.1.Składki na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych:

- 1) zatrudnionych i zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, z wyjątkiem zatrudnionych przez pracodawcę, o którym mowa w art. 21 ust.1, wynoszą 50% składek na ubezpieczenia społeczne określonych w odrębnych przepisach.
- 2) zatrudnionych przez prowadzącego zakład pracy chronionej lub zakład aktywności zawodowej w tych zakładach, wynoszą 25% składek określonych w odrębnych przepisach.

2. Przez osoby zatrudnione o których mowa w ust. 1, rozumie się pracowników oraz osoby wykonujące pracę nakładczą.

3. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych otrzymuje refundację kwot wynikających z zastosowania ulg, o których mowa w ust. 1, w równych częściach z dotacji budżetu państwa i ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.”.

2) w art. 31:

a) w ust. 3 w pkt 1 lit. a po wyrazach „w wysokości 10%” dodaje się wyrazy: „z zastrzeżeniem ust.3a,”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„ 3a. Prowadzący zakład pracy chronionej może uzyskać zwolnienie z wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w trybie określonym w art. 49 również w przypadku, gdy środki zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych nie wystarczają na sfinansowanie składki, o której mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2.”,

3) w art. 33 w ust. 4:

a) skreśla się wyraz „dodatkowe”,

b) po wyrazach „ubezpieczenie społeczne” dodaje się wyrazy „i inne ubezpieczenie”.

Art. 101

W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 934) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 35 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Art. 34 stosuje się odpowiednio jeżeli założycielem lub założycielami pracowniczego towarzystwa są osoby prawne.”,

2) w art. 42 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, odnosi się także do osób pozostających z podmiotami, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3, 5 i 6 w stosunku pracy, stosunku zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze, jeżeli osoby te podejmują decyzje inwestycyjne w tych podmiotach.”

3) art. 47 otrzymuje brzmienie:

„Art. 47. Pracownikiem powszechnego towarzystwa, podejmującym decyzje o sposobie lokowania aktywów otwartego funduszu, nie może być osoba:

1) będąca członkiem organu zarządzającego lub organu nadzoru któregośkolwiek z podmiotów, o których mowa w art. 42 ust. 1,

2) pozostająca w stosunku pracy, stosunku zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze z podmiotem, o którym mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2, 3, 5 i 6, jeżeli osoba ta podejmuje decyzje inwestycyjne w tym podmiocie.”

4) Dotychczasową treść art. 53 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Zamiar objęcia akcji tworzonego towarzystwa emerytalnego nie podlega obowiązkowi zgłoszenia Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, określonego w przepisach o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym.”

5) w art. 62 w ust. 3 wyrazy „Niezależnie od cofnięcia zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, lub wezwania,” zastępuje się wyrazami „Cofając zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, lub dokonując wezwania,”

6) w art. 64 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Jeżeli cofnięcie zezwolenia na utworzenie powszechnego towarzystwa nastąpiło w związku z wystąpieniem w otwartym funduszu niedoboru, pierwszeństwo przejęcia zarządzania tym funduszem przysługuje powszechnemu towarzystwu, które zaoferuje największy zwrot środków Funduszu Gwarancyjnego wykorzystanych na pokrycie niedoboru.”,

7) w art. 71 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb likwidacji funduszu odbywającej się w drodze przeniesienia jego aktywów do innego funduszu, jeżeli wymaga tego interes członków funduszu.”,

8) w art. 81 dodaje się ust. 4-8 w brzmieniu:

„4. Uzyskanie członkostwa w otwartym funduszu określonym w wyniku losowania, przeprowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na zasadach przewidzianych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, następuje na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

5. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o której mowa w ust. 4, podlega natychmiastowemu wykonaniu.
6. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest doręczana osobie zainteresowanej oraz otwartemu funduszowi, którego osoba ta została członkiem.
7. Wraz z decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych członek otrzymuje dane otwartego funduszu objęte wpisem do rejestru funduszy, a otwarty fundusz - podstawowe dane osobowe członka, o których mowa w art. 89 ust. 2, przy czym otwarty fundusz może otrzymać te dane także w formie elektronicznej.
8. Po otrzymaniu decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz podstawowych danych osobowych członka, zgodnie z ust. 7, otwarty fundusz niezwłocznie potwierdza na piśmie warunki członkostwa oraz wzywa członka do niezwłocznego dopełnienia obowiązków określonych w art. 82 ust. 1 i art. 83 ust. 1, informując jednocześnie o skutkach nie dopełnienia lub nienależytego dopełnienia tych obowiązków, zgodnie z art. 132 ust. 1 lub art. 83 ust. 3-4.”,
- 9) w art. 84 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
 “Wraz z zawiadomieniem członek składa na piśmie, według wzoru określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów, oświadczenie woli o rozwiązaniu dotychczasowej umowy, a jeżeli członek uzyskał członkostwo na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub z chwilą otwarcia rachunku - oświadczenie woli o rezygnacji z członkostwa w dotychczasowym otwartym funduszu, z dniem dokonania wypłaty transferowej, o której mowa w art. 119.”,
- 10) w art. 85 w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
 „4) tryb i terminy powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez otwarty fundusz o zawarciu umowy z członkiem funduszu oraz zakres danych jakie powinno zawierać powiadomienie.”,
- 11) w art. 93 w ust. 1 wyrazy „Działalność akwizycyjną na rzecz otwartego funduszu mogą porwać” zastępuje się wyrazami “Działalność akwizycyjną na rzecz otwartego funduszu w zakresie wynikającym z art. 92 ust. 3 zdanie drugie mogą prowadzić na zlecenie tego funduszu wyłącznie następujące podmioty”;
- 12) w art. 94 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
 „4) złoży pisemne oświadczenie o niekaralności w zakresie wynikającym z pkt 2.”,
- 13) w art. 95 ust. 1 wyrazy “w planie emerytalnym, o którym” zastępuje się wyrazami “na zasadach, o których”;
- 14) w art. 99 ust. 2 skreśla się;
- 15) W art. 100:
 a) w ust. 1 skreśla się wyraz “określonym”,
 b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
 “1a. Wartość jednostki rozrachunkowej w dniu przeliczenia jest ustalana przez podzielenie wartości aktywów netto funduszu w dniu przeliczenia przez liczbę

jednostek rozrachunkowych zapisanych w tym dniu na rachunkach prowadzonych przez fundusz.”,

c) w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

“W przypadku otwartych funduszy dniem przeliczenia jest każdy dzień roboczy.”,

d) ust. 6 skreśla się;

16) w art. 119 w ust. 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy “jak również sposób postępowania przez otwarte fundusze, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych Spółkę Akcyjną przy rozliczaniu tej wypłaty oraz sposób rozdysponowania odsetek z tytułu przechowywania na rachunku środków przekazanych przez otwarte fundusze w ramach rozliczenia tej wypłaty.”,

17) w art. 122 w ust. 1 wyrazy “każdego miesiąca kończącego kwartał” zastępuje się wyrazami “lutego, maja, sierpnia i listopada”;

18) dotychczasową treść art. 123 oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust 2 – 3 w brzmieniu:

“2. Powszechne towarzystwo będące organem otwartego funduszu, który dokonał wypłaty transferowej uiszcza opłaty na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu refundacji kosztów za wykonanie czynności związanych z przystąpieniem członka do innego otwartego funduszu oraz na rzecz Krajowego Depozytu z tytułu refundacji kosztów za wykonywanie czynności związanych z rozliczaniem wypłat transferowych.

3. Rada Ministrów może ustalić, w drodze rozporządzenia, maksymalną opłatę, o której mowa w ust. 2.”;

19) w art. 128 w ust. 1 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:

“Fundusz niezwłocznie potwierdza na piśmie warunki członkostwa uprawnionego współmałżonka.”;

20) w art. 134 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

“2) w formie potrącenia, w momencie dokonywania wypłaty transferowej, określonej kwoty ze środków na rachunku członka funduszu, z zastrzeżeniem że może to nastąpić tylko wówczas, gdy od dnia wpływu pierwszej składki na rachunek członka w tym funduszu do dnia dokonania wypłaty transferowej do innego otwartego funduszu upłynęło mniej niż 24 miesiące.”;

21) w art. 135 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

“2. Przy określaniu stażu członkowskiego w danym otwartym funduszu uwzględnia się także:

1) staż członkowski w otwartym funduszu innego typu, zarządzanym przez to samo powszechne towarzystwo,

2) staż członkowski w innym otwartym funduszu, w przypadku gdy jego likwidacja nastąpiła w drodze przeniesienia jego aktywów do tego funduszu.”

3. Staż członkowski, z zastrzeżeniem ust. 2, ustala się od dnia wpłaty pierwszej składki do otwartego funduszu. Dla celów, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się okres nieprzerwanego członkostwa w danym otwartym funduszu, jednakże nie

uwzględnia się okresów nie opłacania składki do tego funduszu przez okres kolejnych 12 miesięcy.”;

22) w art. 141 w ust. 1:

- a) przed wyrazami “kategoriach lokat” dodaje się wyraz “krajowych”,
- b) pkt 13 otrzymuje brzmienie:

“13) obligacjach i innych dłużnych papierach wartościowych emitowanych przez spółki publiczne, z wyjątkiem papierów wartościowych, o których mowa w pkt. 11 i 12”

23) w art. 142:

- a) w ust. 1 po wyrazach „funduszu emerytalnego” dodaje się wyrazy „ulokowanych zgodnie z art. 141 ust. 1.”,
- b) w ust. 4 w zdaniu pierwszym po wyrazach “o których mowa w ust. 2” dodaje się wyrazy “pkt 5”,

24) w art. 143 w ust. 2 po wyrazach „art. 142” dodaje się wyrazy „ust.2.”,

25) w art. 160 w ust. 1 zadanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

“Umowa z depozytariuszem o przechowywanie aktywów funduszu powinna określać szczegółowe obowiązki depozytariusza i funduszu, sposób ich wykonywania, wynagrodzenie depozytariusza, w tym wynagrodzenie z tytułu pełnienia przez depozytariusza funkcji podmiotu reprezentującego fundusz, zgodnie z art. 64 ust. 1, lub funkcji likwidatora pracowniczego funduszu, sposób obliczania kosztów i pobierania opłat obciążających fundusz, a także wskazywać osoby wyznaczone przez depozytariusza do wykonywania umowy.”,

26) art. 177 otrzymuje brzmienie:

“Art. 177.1. Niedobór nie pokryty z własnych środków powszechnego towarzystwa zgodnie z art. 176 ust. 2 pokrywany jest ze środków Funduszu Gwarancyjnego w terminie 21 dni od dnia podania przez Prezesa Urzędu Nadzoru do publicznej wiadomości wysokości średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich otwartych funduszy.

2. Z tytułu pokrycia niedoboru Fundusz Gwarancyjny nabywa w stosunku do powszechnego towarzystwa lub jego masy upadłości, roszczenie o zwrot środków Funduszu Gwarancyjnego wykorzystanych na pokrycie niedoboru.”,

27) art. 178 otrzymuje brzmienie:

“1. Jeżeli pokrycie niedoboru, w sposób określony w art. 176 ust. 2, okaże się niemożliwe, zarząd powszechnego towarzystwa jest obowiązany zawiadomić o tym niezwłocznie Urząd Nadzoru, który występuje do właściwego sądu z wnioskiem o ogłoszenie jego upadłości.

2. W przypadku ogłoszenia upadłości towarzystwa zaspokojenie roszczeń Funduszu Gwarancyjnego, o których mowa w art. 177 ust. 2, z jego masy upadłości może nastąpić dopiero po uprzednim zaspokojeniu należności innych wierzycieli towarzystwa według kolejności określonej w art. 204 §1 pkt 1-2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 85, poz. 426, z

1996 r. Nr 6, poz. 43, Nr 43, poz. 189, Nr 106, poz. 496 i Nr 149, poz. 703 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 54, poz. 349, Nr 117, poz. 751, Nr 121, poz. 770 i Nr 140, poz. 940), jednakże przed zaspokojeniem należności, o których mowa w art. 204 § pkt 2a-9 tego rozporządzenia.”,

28) Dotychczasową treść art. 182 oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

“2. Powszechne towarzystwo może dokonać wycofania środków przekazanych na rachunek rezerwowy wyłącznie w przypadku cofnięcia zezwolenia na utworzenie towarzystwa, przejęcia zarządzania otwartym funduszem przez inne powszechne towarzystwo na podstawie umowy, o której mowa w art. 66 ust. 1, lub wystąpienia nadwyżki przekazanych środków w stosunku do ich wielkości wymaganej w przepisach prawa, z zastrzeżeniem że w tym ostatnim przypadku wycofanie środków może dotyczyć tylko tej nadwyżki”,

29) w art. 185 w ust. 3 wyrazy „o ile wartość zobowiązań otwartego funduszu nie przekroczy tej wielkości” zastępuje się wyrazami „chyba że wartość zobowiązań Funduszu Gwarancyjnego wobec otwartych funduszy emerytalnych przekracza tę wielkość.”,

30) w art. 186 w ust. 2 po wyrazach “środkami Funduszu Gwarancyjnego,” dodaje się wyrazy “zasady wnoszenia opłat do Krajowego Depozytu za administrowanie Funduszem,”,

31) w art. 202 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

“4. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej nakładanej na podstawie przepisów ustawy Urząd Nadzoru jest obowiązany uwzględniać rodzaj i wagę stwierdzonych nieprawidłowości.”,

32) w art. 219 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

“4. Tej samej karze podlega ten, kto wbrew zakazowi określonymu w art. 230a zawiera umowy lub przyjmuje oświadczenia, z których wynika zobowiązanie do przystąpienia do określonego otwartego funduszu bądź do korzystania z pośrednictwa określonego podmiotu przy przystępowaniu do otwartego funduszu.”,

33) po art. 230 dodaje się art. 230a i 230 b w brzmieniu:

“Art. 230a. Do dnia 1 grudnia 1998 r., zabronione jest zawieranie umów lub przyjmowanie oświadczeń, z których wynika zobowiązanie do przystąpienia do określonego otwartego funduszu bądź do korzystania z pośrednictwa określonego podmiotu przy przystępowaniu do otwartego funduszu.”

Art. 230b. Prezes Rady Ministrów może w drodze rozporządzenia, na okres nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia 1999 r. zezwolić na wykonywanie czynności akwizycyjnych na rzecz otwartych funduszy bez konieczności uzyskania uprzedniego wpisu osoby wykonującej takie czynności do rejestru, o którym mowa w art. 93 ust. 3, jednakże pod warunkiem, że zostanie dokonane zgłoszenie, zgodnie z art. 94 ust. 2.”,

34) w art. 231:

a) pkt. 2 otrzymuje brzmienie :

„2). art. 1-60, art. 92-94, art. 157-164, art. 197, art. 215-222, art. 230 a i art. 230b które wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1998 r.,

b) dodaje się pkt. 3 w brzmieniu:

„3) art. 81-85, 89-90, art. 98, które wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1998 r.”

Art. 102

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939) po art. 63 dodaje się art. 63a w brzmieniu:

„Art. 63a. Banki są obowiązane niezwłocznie realizować polecenia przelewu na rachunki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.”

Rozdział 13.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 103

1. Płatnicy składek, którzy przed wejściem w życie ustawy uprawnieni są do dokonywania bezimiennych rozliczeń składek za zatrudnione osoby, obowiązani są dokonać imiennego zgłoszenia wszystkich zatrudnionych osób, za które opłacają składki, w terminie 2 miesięcy od otrzymania z Zakładu stosownych dokumentów zgłoszeniowych. Zgłoszeniu w tym trybie podlegają wszystkie osoby pozostające w zatrudnieniu w dniu wejścia w życie ustawy.
2. W terminie miesiąca od otrzymania z Zakładu stosownych dokumentów zgłoszeniowych, płatnik składek, o którym mowa w ust. 1, jest zobowiązany do imiennego zgłoszenia osób zatrudnionych w dniu wejścia w życie ustawy, na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej, nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, w celu ich rejestracji przez Zakład.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, którzy w ostatnim miesiącu przed wejściem w życie ustawy uprawnieni byli do dokonywania imiennego rozliczenia składek.
4. Zakład wykorzystując informacje zawarte w deklaracjach imiennych dokona rejestracji osób ubezpieczonych wykazanych w tych deklaracjach.

Art. 104

Płatnicy składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie posiadają, jako podatnicy, numeru identyfikacji podatkowej (NIP), nadanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązani są dokonać zgłoszenia identyfikacyjnego, w celu otrzymania NIP, w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, w trybie określonym w ustawie o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników.

Art. 105

Poczynając od dnia wejścia w życie ustawy, płatnik składek, który postawiony został w stan likwidacji, jest zobowiązany dodatkowo do przekazania informacji o przebiegu ubezpieczenia osób zatrudnionych. Zakres i tryb przekazywania tych informacji określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 106

Postanowienia ustawy stosuje się odpowiednio do urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej, które są zobowiązane do opłacania składek na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 107

1. Pracodawcy podwyższą pracownikom wynagrodzenie należne począwszy od miesiąca, w którym wejdzie w życie ustawa, przeliczając je w taki sposób, aby po potrąceniu składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, nie było ono niższe niż wynagrodzenie za ostatni miesiąc przed przeliczeniem.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do uposażeń i innych dochodów z tytułu służby.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeliczania wynagrodzeń i uposażeń, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 108

1. Podział składki, o którym mowa w Art. 23 ust. 4, jest obowiązkowy dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1968 r.
2. Ubezpieczeni, o których mowa w ust. 1, są zobowiązani do zawarcia umowy z otwartym funduszem w terminie do 30 czerwca 1999r. Przepis Art. 37 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
3. Ubezpieczeni, którzy urodzili się po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 mogą na swój wniosek przystąpić – poprzez zawarcie umowy - do wybranego otwartego funduszu emerytalnego i opłacać składkę, o której mowa w ust. 1.
4. Decyzja w sprawie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, o której mowa w ust. 3 jest ostateczna. Niezawarcie umowy, o której mowa w ust. 3, w terminie do 30 grudnia 1999 r. traktuje się jak decyzję o nieprzystąpieniu do otwartego funduszu emerytalnego. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.
5. Cała składka na ubezpieczenie emerytalne i rentowe ubezpieczonych, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego przekazywana jest na FUS.
6. Składka, o której mowa w Art. 23 ust. 3 podlega przekazaniu na rzecz otwartego funduszu emerytalnego począwszy od najbliższej płatności składek na ubezpieczenie emerytalne dokonanej po otrzymaniu przez ZUS od otwartego funduszu emerytalnego zawiadomienia o zawarciu z nim umowy członkowskiej przez ubezpieczonego.
7. Składka ubezpieczonych, o których mowa w ust. 1, podlega przekazaniu do otwartych

funduszy emerytalnych na zasadach określonych w ust. 6, jednakże w przypadku gdyby ubezpieczony nie zawarł umowy w terminie, o którym mowa w ust. 2, składka począwszy od składki z tytułu zatrudnienia w lipcu 1999 r. przeznaczona na otwarty fundusz emerytalny podlega przekazaniu do otwartego funduszu emerytalnego, niezwłocznie po nabyciu członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym.

Art. 109

1. Uruchomienie środków FRD może nastąpić nie wcześniej niż w 2009 r.
2. Stopa procentowa, o której mowa w Art. 23 ust 1 i ust. 4. ulega obniżce o 1% podstawy wymiaru składki od roku kalendarzowego, o którym mowa w ust.1.

Art. 110

Kadencja dotychczasowych Rad Nadzorczych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, powołanych na podstawie art. 20 i 21 ustawy, o której mowa w art. 118 pkt. 1, ustaje z dniem powołania Rady Zakładu, o której mowa w Art. 74.

Art. 111

1. Z dniem wejścia w życie ustawy majątek pozostający w zarządzie Zakładu, stanowiący własność Skarbu Państwa, staje się nieodpłatnie własnością Zakładu.
2. Nabycie własności nieruchomości w ramach majątku, o którym mowa w ust. 1, z mocy prawa stwierdza w formie decyzji wojewoda.
3. Ostateczna decyzja stwierdzająca nabycie własności nieruchomości stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej.

Art. 112

Zakład jest następcą prawnym działających do 1950 r.: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczalni społecznych i funduszy ubezpieczeniowych w zakresie ubezpieczeń społecznych i jest uprawniony do występowania o zwrot nieruchomości stanowiących w podanym okresie własność tych osób prawnych.

Art. 113

1. Znosi się kolejne jednostki organizacyjne właściwe do ustalenia i wypłaty świadczeń działające na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206). Zadania ich przejmują Zakład.
2. Minister właściwy do spraw transportu przekazuje Zakładowi prawa majątkowe i środki rzeczowe w zakresie niezbędnym do przejęcia zadań, o których mowa w ust. 1. Szczegółowe zasady i tryb przekazania określają w drodze zarządzenia minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego oraz minister właściwy do spraw transportu.

Art. 114

W terminie do dnia 31 marca 1999 r. Minister Sprawiedliwości odprowadzi składkę na ubezpieczenie społeczne należną za 1998 rok z tytułu ubezpieczenia sędziów i prokuratorów.

Art. 115

W roku kalendarzowym 1999 termin , o którym mowa w art. 50, wynosi 5 dni roboczych, w roku 2000 – 4 dni robocze, a w 2001 – 3 dni robocze.

Art. 116

Zadania określone w ustawie niezbędne do funkcjonowania Zakładu od dnia 1 stycznia 1999 r. , przed tym dniem wykonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołany w art. 7 ustawy o której mowa w art. 117 pkt 1.

Art. 117

1. Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 i Nr 74, poz. 441, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 104, poz. 450 i Nr 110, poz. 474, z 1994 r. Nr 84, poz. 385, oraz z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 85, poz. 426 i z 1997 r. Nr 121, poz. 770),
- 2) ustawa z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 143, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1989 r. Nr 35 , poz. 190, z 1990 r. Nr 36, poz. 206 oraz z 1991 r. Nr 104, poz. 450, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 104, poz. 450, z 1996 r. Nr 100, poz. 461 i z 1997 r. Nr 28, poz. 153),
- 3) art. 1 – 5 oraz art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1995 r. Nr 65, poz. 333 i Nr 128 poz. 617; z 1996 r. Nr 100, poz. 461; i z 1997 r. Nr 28, poz. 153),
- 4) art. 1- 4 oraz art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 104, poz. 450 i Nr 110, poz. 474; z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 124, poz. 585, Nr 100, poz. 461 i z 1997 r. Nr 28 poz. 153),
- 5) art. 24 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 75, poz. 471, Nr 141, poz. 943),
- 6) rozdział 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23 poz. 99, z 1985 r. Nr 20, poz. 85, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 104, poz. 450 i z 1997 r. Nr 43, poz. 272).

- 7) ustawa z dnia 17 maja 1989r. o ubezpieczeniu społecznym duchownych (Dz. U. Nr 29, poz. 156, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 104, poz.450, z 1995r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 100, poz. 461 i z 1997 r. Nr 28, poz. 153)
2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy przepisy aktów wykonawczych wydane na podstawie ustawy wymienionej w ust. 1 pkt 1, jeżeli nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy.
3. Ilekroć przepisy prawa polskiego:
 - 1) odsyłają do przepisów o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych lub do przepisów o ubezpieczeniach społecznych lub do przepisów o ubezpieczeniach społecznych pracowników należy przez to rozumieć odesłanie do przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - 2) określają jako organ właściwy oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Biuro Rent Zagranicznych należy przez to rozumieć jednostkę organizacyjną Zakładu.

Art. 118

W postępowaniu w sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 119

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 25 ust. 3, art. 27 ust. 3 i 4, art. 29 i 30, art. 32, art. 34, art. 98 – 101 i art. 104, które wchodzi w życie po upływie 14 od dnia ogłoszenia ustawy,
- 2) przepisy Art. 54 ust. 1 w części dotyczącej emerytury hipotetycznej, które wchodzi w życie od 1 stycznia 2004 roku,
- 3) Art. 23 ust. 4, który wchodzi w życie od dnia 1 stycznia 2002 r.